

Cartea ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVI nr. 774

vineri 30 octombrie 1964

8 pagini 25 bani

Un grup de studenți de la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu” discutând despre lucrarea de diplomă a unui absolvent

Învățămîntul artistic românesc

CENTENAR. Acum un veac, primele și glorioasele începuturi ale învățămîntului artistic românesc au căpătat un cadru mai larg de dezvoltare în instituțiile de învățămînt superior artistic înființate prin decretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza. În felul acesta, cultivarea multisecularelor tradiții ale Mioriței, doinelor și horelor, ale meșterilor cunoscuți doar pe numele de Preda, Constantin sau Mihai care au zugrăvit chipurile de pe pereții Coziei și Voronețului, ale unui lung șir de cîntăreți din lăută, cobză, caval și fluiet asemeni lui Barbu Lăutaru, cultivarea tradiției Școlii Filarmonice, a Școlii de arte frumoase, a Școlii de muzică și declamațiune a devenit mai amplă, determinînd înflorirea deosebită a artei noastre.

Festivitățile ocazionate de acest sărbătorit centenar au prilejuit evocarea, prin condeiul celor mai reprezentativi profesori de astăzi ai tinerii generații artistice din țara noastră, a figurilor cîtorilor și înaintașilor. Numele primului director al Conservatorului din București; Alexandru Flechtenmacher, precum și ale lui Gheorghe Stephănescu, Ion Nonna Ottescu, Alfons Castaldi, D. Popovici Bayreuth, George Folescu, Elena Theodorini, George Georgescu au fost pronunțate cu respectul datorat celor care au croit drum spre înalt școlii noastre superioare de artă. Cu același prilej a fost subliniată influența determinantă a marelui geniu al creației noastre muzicale, George Enescu, în formarea concepției interpretative a școlii românești de muzică. Pe tărîmul artelor plastice realismul și umanismul primilor profesori ai Școlii Naționale de Belle Arte din București, pictorii Theodor Aman și Gheorghe Tattarescu au

rodit puternic în personalitatea unor mari creatori ca Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu, Ștefan Luchian, Gheorghe Petrașcu, Constantin Brîncuși, Ion Georgescu, Dimitrie Paciurea, Cornel Medrea, care au ridicat arta românească la o valoare universală. De aceeași îndrumare realistă s-a bucurat învățămîntul teatral din țara noastră a cărui activitate a stat de la început sub semnul unor mari personalități artistice, dintre care unele bine cunoscute și stimate departe peste hotare: Matei Millo, Costache Caragiale, Ștefan Velescu, Aristizza Romanescu, Constantin Notlari.

Învățămîntul superior artistic a format, alături de o pleiadă de artiști de valoare, și pe acei care aveau să facă educația artistică și estetică tinerei generații. Artiștii-cetățeni care au condus sau au predat la catedrele școlilor superioare de artă din țara noastră au introdus în cursurile lor cunoștințe de pedagogie și de metodică menite să orienteze activitatea didactică a celor care se consacrau carierei de profesor în gimnaziul și licee. Insuși exemplul personal al majorității profesorilor Conservatorului și Școlii de Belle Arte — personalități artistice de înalt prestigiu, cu incontestabile calități și pasiune de pedagogi — a constituit un exemplu luminos pentru cei care în deceniile trecute s-au consacrat activității didactice. Unii artiști mari, asemeni pictorului Ion Andreescu, paralel cu activitatea creatoare pe care au desfășurat-o, au dus și o activitate didactică în cadrul școlilor medii.

Tradițiile multiseculare ale artei noastre, dăruirea artistică plină de dragoste a unor

mari înaintași constituie una dintre coordonatele pe care se înscrie avîntul impetuos și strălucirea de astăzi a învățămîntului artistic și a artei noastre în general. A doua coordonată, determinantă, o constituie grija pe care au acordat-o în ultimele două decenii partidul și guvernul dezvoltării multilaterale a învățămîntului artistic.

Dezvoltîndu-se larg în anii puterii populare învățămîntul artistic a cuprins noi centre, dispunînd astăzi de 7 institute de teatru și artă cinematografică, conservatoare de muzică și institute de artă plastică, cu 11 facultăți. La acestea s-au adăugat, în ultimii ani, facultățile de muzică și artă plastică din cadrul institutelor pedagogice, a căror principală menire o constituie formarea de profesori temeinic pregătiți pentru școlile generale de 8 ani, îndrumători pricepuți ai activității culturale din satele patriei, propagandiști înflăcărați ai artei socialiste.

Marea amploare pe care a căpătat-o în timpul regimului democrat-popular învățămîntul artistic — de 8 ani și mediu — constituie o imagine vie, puternică, a grijii partidului pentru ridicarea spre noi culmi a creației noastre artistice originale, a artei interpretative. În cele 49 școli de 8 ani și medii de artă existente astăzi în toate regiunile țării, peste 19.000 de elevi fac primii pași pe calea măiestriei artistice. În aceste școli se cultivă cu grijă tradițiile cele mai valoroase ale învățămîntului artistic, se aplică în îndrumarea tinerelor talente cele mai verificate metode didactice.

ÎNSEMNĂRI

O pagină din istoria pedagogiei muzicale

În primăvara anului 1925, profesorul George Breazu a publicat în revista Muzica un amplu și documentat articol privitor la înființarea unei catedre de pedagogie muzicală la Conservatorul din București. Scopul noului curs era „de a dezvolta în candidatul la profesorat aptitudinea valorificării pedagogice a însușirilor și cunoștințelor sale muzicale, în vederea unui învățămînt muzical care urmează să fie elementul esențial pentru promovarea culturii muzicale în popor”. Se propunea în acel articol-apel organizarea unei serii de „lecțiuni practice fie la Seminarul pedagogic universitar, fie la alte școli publice”. Remarcabilă rămîne ideea autorului ca solfegeul și corurile viitorilor profesori de muzică să fie alese din „cîntecele și dansurile poporului, stabilindu-se astfel legături între studiul muzical propriu-zis și ambianța psihică și socială”.

Ecoul articolului s-a simțit după doi ani, cînd a luat ființă la Conservatorul de muzică din București catedra de enciclopedia și pedagogia muzicii. Vreme de aproape două decenii, profesorul George Breazu a ilustrat cu prestigiul său acest curs care a contribuit simțitor la îmbunătățirea învățămîntului muzical în școlile țării noastre. În privința cultivării educației muzicale — scria ziarul Prager Presse într-un articol despre lucrările Congresului internațional ținut în deceniul al treilea — nu este al doilea popor în Europa care să se poată măsura cu România”.

În anii de după Eliberare, ideea educației muzicale a găsit un larg ecou în noile programe de învățămînt. S-au constituit secții pedagogice speciale pe lângă fiecare conservator și chiar facultăți de muzică în cadrul institutelor pedagogice spre a se asigura toate condițiile de pregătire a cadrelor din învățămîntul muzical de cultură generală.

Strădaniile trecutului se înfăptuiesc abia azi, în condițiile înfloririi culturii noastre socialiste.

VIREL COSMA

(Continuare în pag. 8-a)

Aspecte spre care trebuie să se îndrepte atenția

Se știe că de buna organizare a muncii din școală depinde în bună măsură timpul de care dispune profesorul pentru pregătirea lecțiilor sale, iar aceasta este o condiție importantă a unui randament sporit în muncă.

Multe organizații sindicale din școli s-au preocupat încă din primele zile ale trimestrului de asigurarea timpului liber necesar pregătirii învățătorilor și profesorilor. Organizația sindicală de la Școala generală de 8 ani nr 166 din raionul 16 Februarie, de exemplu, a inițiat, înainte de alcătuirea planului general de muncă al școlii, împreună cu conducerea școlii, un studiu asupra timpului pe care îl cere fiecare sarcină extrașcolară pentru a putea fi dusă la îndeplinire în bune condiții. S-a constatat, astfel, că în sala de lectură ocuparea de a distribui aceste sarcini pe baza unei egalități aritmetice, intrucit multe — de pildă cele legate de munca metodică din cercurile pedagogice sau cele privind activitatea de presă și propagandistilor — solicită un volum mai mare de muncă decât altele. Concluziile acestui studiu au fost luate apoi în considerare la distribuția sarcinilor fiecărui învățător sau profesor. Organizația sindicală a avut în vedere, la repartizarea sarcinilor cultural-obstestive și alte criterii, cum ar fi de pildă asigurarea timpului necesar pregătirii celor înscriși la examenele de grad.

Preocupări similare am găsit și în activitatea organizațiilor sindicale de la Școala medie din Cismălie, raionul Sibiu, ca și la majoritatea școlilor din acest raion. Secția de învățământ a sfatului popular al raionului, comisia de învățământ de pe lângă Consiliul sindical local au urmărit ca în fiecare școală întreaga activitate cultural-obstestivă să fie astfel organizată încât să se evite aglomerația cu obligații extrașcolare a unor profesori și învățători. Preocupări în această direcție a avut și Comitetul sindicatului învățământ din orașul Suceava, care verifică periodic, prin organizațiile sindicale din școli, modul cum se traduce în viață sarcinile trasate în această privință încă din primele zile ale anului școlar.

Din păcate, însă, grijă pentru evitarea supraîncărcării cadrelor didactice n-a stat peste tot în atenția organizațiilor sindicale. La întrebarea care este contribuția organizației sindicale în acest domeniu, adresată conducerii Școlii medii nr. 25 din raionul 16 Februarie, unui mare număr de profesori din această școală și, evident biroului organizației sindicale, am primit doar răspunsuri vagi, neconvingătoare. Mai mulți profesori, ca și organizatorul grupei sindicale s-au plins de volumul mare de sarcini, care le răpește cea mai mare parte a timpului lor liber. Le limitează posibilitățile de a-și îmbunătăți pregătirea de specialitate și le ia uneori chiar și timpul necesar odihnei.

Am căutat să cercetăm cauzele care generează supraîncărcarea. Cei mai mulți dintre cei solicitați să-și dea contribuția în această direcție s-au referit la „situația deosebită a Școlii medii nr. 25”: o școală mare, cu peste 60 de clase, cu două localuri etc. Toate acestea sînt adevărate. Abia ți-ai terminat ora la una din clasele situate în noul local de școală, că trebuie să alergi (6—7 minute) pentru a intra la timp la lecția următoare, pe care o ții la o clasă din celălalt local. Această situație atestă, în parte, lipsa de preocupare a secției de învățământ a Sfatului popular al raionului 16 Februarie pentru traducerea în viață a indicațiilor date de minister în privința descongestionării unităților școlare prea mari. Or, aici erau condiții optime pentru a se crea o unitate aparte — o școală generală de 8 ani. Dar chiar în situația existentă se putea face mult mai mult. S-ar fi putut evita de pildă programarea orelor unui profesor în două sau trei schimburi. Unii profesori, din cauza felului în care este alcătuit

orarul au ome și la clasele ce-și desfășoară cursurile dimineața, și la cele de după-amiază — și, uneori, chiar și la seară. Aceasta înseamnă două sau trei drumuri de seară la școală și de la școală acasă. Este adevărat că este destul de dificil să alcătuiți un orar care să fie și corespunzător sub aspectul cerințelor pedagogice, și economic față de timpul profesorilor. Organizațiile sindicale nu pot însă în nici un caz să rămână impasibile față de pierderea inutilă a timpului liber al cadrelor didactice printr-o organizare defectuoasă a orarului. O necesitate necunoscută de presă este necesitatea unor programe de pregătire profesională, dar și nevoia de odihnă, liniștea trebuțară pentru desfășurarea unor lecții bune. Iată un câștig larg de acțiune, în care contribuția organizației sindicale poate împiedica dintr-un mare sarcini luate de Consiliul Central al Sindicatelor: aceea a sprijinirii activității profesionale a membrilor de sindicat și a grupurilor pentru condițiile lor de muncă și de viață.

Autosupraîncărcarea

De multe ori supraîncărcarea este de prologul acestui stil de muncă. Iată un exemplu. Școala nr. 25 un profesor de matematică cu o înaltă pregătire de apăsătoare. Pentru aceasta se bucură de un binecunoscut prestigiu printre profesorii din Capitală. Mulți alți profesori de aceeași specialitate apelează desori la ajutorul lui. Și totuși, rezultatele obținute de el la clasă sînt departe de a fi la înălțimea prestigiului, a pregătirii sale. Și situația aceasta, care duce la organizarea multor ore suplimentare, pentru medierea elevilor rămași în urmă nu este singulară. Unii au căutat să motiveze propriile lipsuri în pregătirea și desfășurarea lecțiilor prin argumente lipsite de o bază reală, cum ar fi, de pildă, lipsa aptitudinilor elevilor, sau au socotit că sînt de vină părinții care nu supraveghează în suficientă măsură efectuarea și pregătirea temelor date pentru acasă. Directoarea școlii a dorit însă să cerceteze personal cauzele, indemnata fiind și de rezultatele slabe înregistrate de mulți dintre absolvenții școlii la examenul de maturitate. A asistat, de aceea, la orele profesorilor în cauză. Profesorul de matematică a făcut cu acest prilej o demonstrație strălucită a cunoștințelor sale. Nici un moment nu s-a întrebat însă dacă această demonstrație este înțeleasă de elevii săi. Pe tablă se așteau cifre după cifre, în timp ce majoritatea elevilor le priveau înfricoșati parcă de misterul ascuns de ele. Nici o întrebare de verificare, nici un apel la contribuția elevilor. Este oare de mirare că apoi sînt necesare nenumărate ore de meditație sau de consultații? — S-a întrebat pe bună dreptate directoarea. Este justificată plîngerea profesorului de matematică în legătură cu supraîncărcarea sa? Conducerea școlii și organizația sindicală au desprins de aici o concluzie deosebit de importantă: dificultatea unui obiect nu stă în sine, ci în modul cum este el predat de profesorul respectiv. În cazul de față concluzia s-a materializat în orientarea viitoarei activități metodice din școală.

Organizația sindicală a prevăzut în planul său de muncă acțiuni menite să îmbunătățească activitatea metodică, printre care și sprijinirea conducerii școlii în organizarea unui cabinet metodic și înzestrarea acestui cabinet cu materialul documentar necesar. În acest scop a și început să selecționeze și să procure cărți, studii, reviste, ziare, planșe, material didactic confecționat de cei mai buni profesori.

Un alt exemplu în care este evident fenomenul de autosupraîncărcare îl constituie activitatea dirigintilor. Am stat de vorbă cu mulți diriginți despre dificultățile acestei importante sarcini școlare.

Intr-adevăr, unui diriginte i se cere o mare răspundere, un volum de muncă mai mare decît al celorlalți profesori. Dar, de multe ori, dintr-un exces de formalism, acest volum de muncă este inutil complicat. Am rămas uimiți, examinînd caietul unui diriginte, de fantezia depusă de el pentru a-și complica singur munca. Erau în acest caiet, care depășea 100 de pagini, atîtea tabele, cu atîtea zeci de rubrici (toate conștiincios completate) că nici n-a mai fost nevoie de prea multă argumentare pentru a dovedi inutilitatea lor. În plus, de la prima pagină pînă la ultima, o adevărată artă caligrafică, cu litere de mărime și caractere diferite. Cîte săptămîni de muncă a avut întocmirea acestui caiet? La ce și cui folosește această caligrafie, fiind după cîteva ani de activitate educativă un diriginte se plînge de indisciplinarea elevilor săi, de greutățile pe care le are în muncă?

Dirigintii au recunoscut în unanimitate inutilitatea complicării evidentelor pe care au datoriat să le țină. Ne-am întrebat însă de ce biroul organizației sindicale din școală n-a observat acest stil de muncă? De ce n-a intervenit pentru curmarea lui? Era doar vorba nu numai de supraîncărcare, ci și de conținutul muncii dirigintilor.

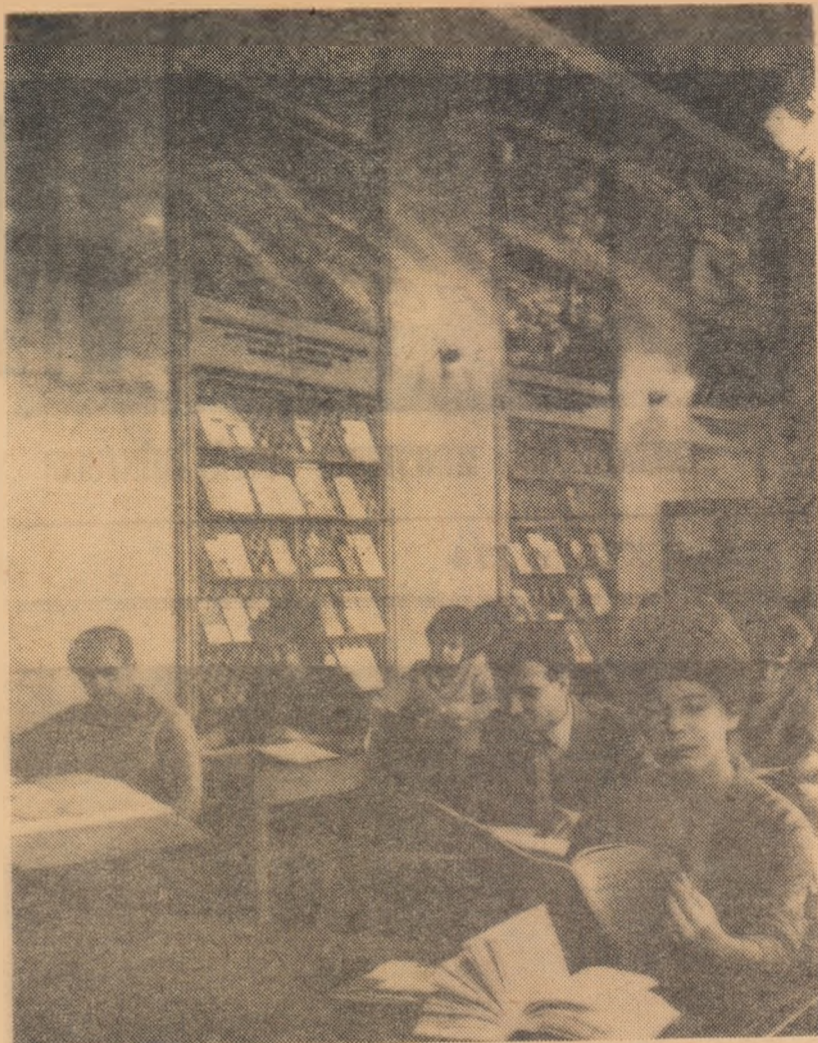
Și alte cauze

În afară de munca la clasă, învățătorilor și profesorilor le sînt incredintate importante sarcini social-culturale.

Activitățile extrașcolare legate de munca culturală de masă pe care o desfășoară cadrele didactice sînt din an în an mai judicious planificate și repartizate. În raionul Făgăraș, de pildă, organele de învățământ și organizațiile sindicale au obținut în această direcție bune rezultate. Toate cadrele didactice participă la acele activități culturale care răspund dorințelor și înclinațiilor lor. Organizațiile sindicale din școli (de pildă cele de la școala din Vlădeni, Șercaia, Veneția) îndrumază cu pricepere activitatea culturală desfășurată de cadrele didactice. Și în această privință se mai găsesc însă cadre didactice supraîncărcate. În afară de munca din școală, unii profesori sau învățători sînt solicitați ca dirijori de cor, instructori ai brigăzilor artistice de agitație, în colectivul de conferențieri al căminului cultural, iar o parte sînt și propagandiști. Profesorul Gh. Horeanu, de la școala medie din comuna Ștefănești, raionul Botoșani are nici mai mult nici mai puțin decît 6 sarcini în afara obligațiilor profesionale. În plus, este înscris și la cursurile fără frecvență în învățământul superior. O examinare a acestor sarcini arată că este imposibil ca ele să fie îndeplinite în bune condiții de același om. Organizațiile sindicale din școli nu pot îngădui însă asemenea practici. Una din îndatoririle lor este de a asigura ca activitățile social-culturale să fie judicious distribuite. Birourile grupelor sindicale nu se pot declara mulțumite doar să semnaleze eventualele anomalii în această privință. Se știe că este de datoria lor să antreneze și să stimuleze participarea tuturor membrilor de sindicat la activitățile culturale, astfel încît aceasta să nu ducă la supraîncărcarea unora în beneficiul celor comози.

Am prezentat numai cîteva probleme în legătură cu supraîncărcarea cadrelor didactice, din dorința de a atrage atenția organizațiilor sindicale din școli că în acest domeniu este necesară o atenție permanentă. Grijă pentru asigurarea timpului liber trebuitor învățătorilor și profesorilor în vederea pregătirii lecțiilor va contribui alături la ridicarea nivelului învățămîntului, cît și la crearea unor condiții meru mai bune de muncă și de viață.

C. RĂDOI

In sala de lectură a Bibliotecii Centrale Universitare

Forme variate, specifice

Biroul grupei sindicale de la Școala de 8 ani de muzică și arte plastice din Baia Mare (organizator prof. Chindea) consideră că una din principalele sale îndatoriri este aceea de a ajuta membrilor grupei să-și îmbogățească mereu atît pregătirea din domeniul specialității lor, cît și pregătirea de cultură generală. De aceea grupa acordă o atenție specială acestei îndatoriri, pe care o realizează prin forme variate, specifice activității sindicale.

În școală există numeroase cadre didactice cu o bună experiență profesională, care pot da un ajutor competent colegilor lor mai tineri în organizarea și desfășurarea activității instructiv-educative. Mobilizați de grupa sindicală, cei mai buni profesori din școală îndrumază nemijlocit munca a cîte două cadre tinere, cu mai puțină experiență profesională, îi ajută în activitatea lor de zi cu zi la clasă, discută cu ei probleme legate de metodică predării etc. Pe lângă aceasta, grupa sindicală a solicitat o serie de cadre didactice ale școlii, care au participat la un curs de perfecționare în Capitală să împărtășească cele ce au aflat la acest curs tuturor celorlalți profesori din școală. În felul acesta întregul corp didactic al școlii a fost informat asupra unor metode noi și eficiente de predare.

Prin responsabilul cu probleme culturale, grupa sindicală se interesează și de studiul individual al profesorilor, facilitînd abonarea la publicațiile de specialitate, popularizînd cărțile nou apărute și organizînd recenzarea acestora. De asemenea, prin grija grupei s-a înființat în școală un stand de cărți unde se aduc cele mai noi lucrări de specialitate, ideologice și beletristice. Nu este decît întimplător faptul că majoritatea membrilor grupei sindicale au devenit cititori pasionați și dispun de frumoase biblioteci personale.

Sprijinul grupei sindicale în îmbogățirea continuă a pregătirii membrilor săi nu se rezumă însă doar la atîta. Se procu-

ră regulat bilete cu preț redus la concertele, la reprezentațiile teatrului din localitate și ale altor teatre venite în turnee în oraș. De asemenea, grupa crează condiții pentru ca profesorii să poată vedea emisiunile muzicale sau de artă plastică la televizorul școlii. Ca urmare, nivelul profesorilor școlii este în continuă creștere, ceea ce se oglindește în rezultatele din ce în ce mai frumoase ale muncii lor, concretizate în premiile cîștigate de elevi la concursul școlilor de artă.

Dat fiind caracterul școlii, cauza ridicării nivelului pregătirii profesionale este servită și de înființarea formației de muzică de cameră a sindicatului învățămînt a orașului, formație al cărei nucleu îl constituie membrii grupei sindicale a Școlii de 8 ani de muzică și arte plastice. Cu participarea acestei formații s-a organizat un concert-lecție foarte reușit.

Pentru perioada viitoare grupa sindicală își propune să organizeze o excursie a membrilor săi la Cluj. Cu acest prilej va avea loc un schimb de experiență cu școala medie de muzică din localitate, se vor organiza vizite la opera de stat, la monumentele arhitectonice și la expozițiile din orașul Cluj.

Toate aceste acțiuni sînt organizate în așa fel încît să nu supraîncare cadrele didactice ale școlii. De exemplu, grupa a intervenit ca membrilor formației de muzică de cameră care sînt și coriști să nu li se dea sarcini suplimentare, ca să aibă suficient timp pentru pregătirea lecțiilor.

Se vede deci clar că acțiunile grupei sindicale de la Școala de 8 ani de muzică și arte plastice din Baia Mare sînt bine gîndite și organizate, contribuind efectiv la ridicarea măiestriei profesionale și a nivelului de cultură generală al cadrelor didactice. Recunoscînd această contribuție, Consiliul regional sindical a evidențiat în mai multe rînduri activitatea bogată și rodnică a acestei grupe.

E. ROMAN

Educarea unui colectiv de tineri aflați în perioada formării concepției despre viață, a caracterului, a convingerilor și sentimentelor, cere dirigintelui multă măiestrie pedagogică, pasiune, muncă creatoare, ridică în fața sa probleme numeroase și variate. Despre unele din aceste probleme redacția noastră a discutat recent cu câțiva diriginți.

Realitățile clasei se impun

Pe tovarășul Aurelian Dranga, dirigințele clasei a XI-a de la Școala medie nr. 5 din Capitală, îl preocupă mult problema tematicii orelor de dirigenție.

— Mi s-a întâmplat să văd — spunea el — câte un dirigințel care, înainte de a intra la oră, aleargă prin cancelarie de la un profesor la altul, întrebând neliniștit: „Despre ce să mai discut cu elevii la ora asta? Dă-mi repede o idee de temă! Sau poate ai cumva un text la îndemână, să-l citească în clasă?”. M-am întrebat întotdeauna ce rezultate poate da un asemenea sistem și nu o dată am avut prilejul să constat că da rezultate proaste. Nu sînt de părere, firește, că în munca dirigintelui se poate planifica de la început, în amănunțime totul, dar nici nu cred că se poate să te bazezi în această muncă pe improvizatie.

Problema ridicată de tov. Dranga a suscitat discuții vii. Este necesar ca dirigințele să-și alcătuiască un plan tematic minuțios pentru fiecare trimestru, sau este mai indicat ca un astfel de plan să se refere la o perioadă mai scurtă? Părerile au fost împărțite. S-au adus argumente și pentru planul trimestrial și pentru cel săptămînal.

Tovarășa Cecilia Cristescu, dirigința clasei a IX-a de la Școala medie nr. 22, a arătat, bunăoară, că își întocmește planul tematic pe trimestru, ghidîndu-se în alcătuirea lui după modelul dat în culegera „Probleme ale muncii dirigintelui”, recent apărută.

— Dar dacă în această perioadă intervin în clasă situații noi, probleme noi, neprevăzute? — a întrebat tovarășul Augustin Macarie, dirigințele clasei a VI-a de la Școala de 8 ani nr. 122.

— Se introduc în plan.

Părerile generale a fost însă că planul de lungă durată nu este prea indicat pentru munca dirigintelui, din cauza caracterului extrem de viu, extrem de dinamic al vieții oricărui colectiv de elevi.

— Dacă privim cu atenție viața clasei, problemele ce se ivesc aici zi de zi — a intervenit tovarășa Gabriela Alexandru, de la Școala de 8 ani nr. 150 — vom vedea că sîntem obligați să ne abatem săptămîna de săptămîna de la planul de lungă durată, dacă am alcătuit un asemenea plan. Nu devine el atunci o formalitate? De aceea cred că munca dirigintelui nu poate fi îngrădită în margini stricte. Dacă el își alcătuiește o planificare minuțioasă — și aceasta este firește necesară — este bine ca ea să privească o perioadă mai scurtă. Numai în felul acesta planul nu va avea un caracter formal, va putea fi legat de viața clasei, va putea răspunde problemelor sale, scopului urmărit de dirigințe. Cit privește planurile trimestriale pe care toți diriginții trebuie să le facă, acestea pot să prevadă, mai bine zis pot schița obiectivele generale pe care le urmărește în trimestrul respectiv, urmînd ca abia în planul săptămînal dirigințele să stabilească în amănunt problemele pe care le va discuta cu elevii.

— Tocmai la o asemenea planificare m-am gândit atunci cînd am adus în discuție problema — a reluat tovarășul Dranga cele spuse anterior. Cred, a afirmat el, că elaborarea tematicii orelor de dirigenție trebuie să constituie pentru dirigințe o muncă creatoare, minuțioasă și sistematică. În alegerea și stabilirea ei eu mă sprijin pe două elemente pe care le socotesc cele mai importante: realizarea scopului și a sarcinilor educației comuniste și respectarea condițiilor concrete și a particularităților de vîrstă ale clasei. Pornind de la aceste criterii, mi-am propus ca în acest an școlar să dezbăt cu elevii mei, în cadrul orelor de dirigenție, o seamă de teme legate de necesitatea autocunoașterii adîncite, de formarea unor concepții proprii despre lume și viață. Socotesc că asemenea teme sînt cele mai indicate pentru elevii clasei a XI-a, care sînt pe pragul de a pași în viață. Firește, temele la care mă refer nu pot fi discutate la fel în orice clasă, pentru că așa s-ar ajunge doar la o discuție „în general”. Or discuțiile „în general” nu dau — după cum am ajuns să ne convingem de mult cu toții — nici un rezultat. De aceea, după ce m-am fixat la obiectivul general al muncii mele din acest an școlar, am ales — și voi continua să aleg și pe mai departe — subiecte concrete de discuție pe care mi le oferă realitatea clasei. Firește că, pentru ca aceste subiecte să fie cu adevărat izvorite din cerințele reale, caut să-mi cunosc bine elevii, să știu ce gîndește fiecare din ei, ce posibilități de dezvoltare au, să-mi dau seama dacă ei înșiși se cunosc îndeajuns, dacă afirmațiile sau acțiunile lor pornesc din convingere sau numai din obligație.

— Da, întocmai așa consider și eu că trebuie să lucreze dirigințele — a întărit tovarășa Ștefania Teodorescu dirigința clasei a VI-a de la Școala generală de 8 ani nr. 73, cele spuse de tov. Dranga. Numai pornind de la realitățile clasei poți obține rezultate bune. Iată, eu îmi propusesem să realizez o cerință generală a muncii educative, aceea de a le forma elevilor deprinderi de conduită civilizată. Mi-am dat însă seama că o discuție abstractă pe această temă nu va avea efectul dorit. Viața colectivului mi-a scos curînd la iveală un prilej foarte nimerit pentru o discuție concretă. Am fost o dată cu întreaga clasă, la un spectacol. Am constatat atunci că elevii mei nu sînt prea disciplinați în sală, nu știu cum să se așeze și cum să se ridice de pe scaun ca să nu-î deranjeze pe ceilalți spectatori, că vorbesc și rid tare etc. Am urmărit și țînuta lor vestimentară care, în unele cazuri, nu era cea mai potrivită. De la toate acestea am pornit o discuție care s-a desfășurat în ora de dirigenție din săptămîna cînd a avut loc vizionarea spectacolului. Vă mărturisesc, ora a fost foarte interesantă și elevii mei au avut multe de învățat. Dovada am avut-o cu prilejul altei acțiuni asemănătoare în afara clasei, cînd am constatat că elevii mei au ținut seama de tot ceea ce am discutat.

— Toate acestea sînt foarte adevărate, a observat tovarășa Eugenia Cazacu, dirigința clasei a XI-a de la Școala medie nr. 15. Ar fi de adăugat că în alegerea subiectelor pentru orele de dirigenție este bine să apelăm și la părerile elevilor. Mă refer, desigur, la clasele mari. De cele mai multe ori, elevii acestor clase propun lucruri interesante, izvorite din preocupările, din frîmțările lor, a căror dezbateri contribuie la învierea, la îmbogățirea tematicii discuțiilor noastre. De exemplu, la începutul acestui an ne-am oprit la probleme privind orientarea profesională. Unii elevi au propus să discutăm însă și despre tema prieteniei și dragostei. Este un lucru firesc la vîrsta lor, și de aceea le-am înțeles dorința. În curînd vom avea o oră de dirigenție în care vom sta de vorbă despre prietenie și dragoste.

Cunoștințe — sau convingeri și sentimente?

În mod firesc, de la problemele tematicii orelor de dirigenție discuția în jurul mesei rotunde a trecut la problemele conținutului acestor ore. O primă întrebare la

care diriginții și-au propus să răspundă a fost: la ora de dirigenție sîntem chemați să le formăm elevilor cunoștințe, sau convingeri și sentimente? Iată o problemă foarte importantă, căreia i s-a dat toată atenția.

— Scopul orei de dirigenție, a subliniat de la bun început tovarășa Elena Mituță, dirigința clasei a XI-a de la Școala medie nr. 34, este acela de a le forma elevilor noștri convingeri, sentimente, trăsături de caracter proprii unor oameni noi, înaltați și nu acela de a-i înarma cu cunoștințe dintr-o ramură sau alta a științei.

— Știm cu toții, a completat tovarășa Cecilia Cristescu, cit de inutile s-au dovedit orele de dirigenție în care discutăm cu elevii despre viața și opera unor scriitori — ca la lecțiile de literatură — a unor oameni de știință — ca la cele de fizică, chimie, biologie etc. — a unor mari creativi de artă — ca la lecțiile de muzică sau desen. Nu se poate spune că aspecte din viața și opera unor asemenea oameni nu pot fi relatate la orele de dirigenție. Pot, dar într-un mod specific: ca ilustrări ale unor atitudini a căror discuție a pornit de la fapte din viața clasei. În clasa mea s-a pornit anul trecut tocmai, de la un asemenea fapt, o discuție despre corectitudinea în muncă și în raporturile cu colegii. Exemplele care s-au dat, în legătură cu această problemă, din viața unor oameni de știință ca Gheorghe Marinescu, Țițeica, Emil Racoviță și alții, despre care elevii învățaseră la lecții, au avut o mare putere de convingere pentru că, fiind vorba de adevărate personalități, au scos în evidență cu mai multă claritate însemnătatea pe care o au în viața trăsăturile pozitive de caracter.

Cu un exemplu asemănător a intervenit în discuție și tovarășa Eugenia Cazacu.

— La un moment dat, a spus ea, s-a impus în clasa mea o discuție despre perseverența în muncă. Am folosit multe argumente, multe exemple. Ceea ce i-a impresionat și i-a convins mai mult pe elevi, aș putea spune punctul culminant al orei, a fost însă relatarea modului cum a continuat să lucreze, și cînd era grav bolnav, pictorul Luchian. Discuția nu a urmărit să-i înarmeze pe elevi cu cunoștințe despre opera marelui nostru pictor, pe care le aveau, ci să scoată în lumină ceea ce caracteriza pe omul Luchian, pentru a influența prin exemplul lui pe elevi.

Dar, a continuat tovarășa Cazacu, mie mi se pare că întrebarea de la care am pornit — cunoștințe sau convingeri și sentimente? — nu este bine formulată. Unele nu le exclud pe celelalte și așa cum la lecție nu putem să nu formăm convingeri și sentimente — dacă n-am proceda așa nu ne-am îndeplini sarcina de profesori — la ora de dirigenție nu putem să nu dăm și cunoștințe. Desigur, aici este vorba de cunoștințe dintr-un domeniu specific, date într-o formă specifică. Sînt cunoștințe despre etică, despre viața omului ca ființă socială, despre raporturile între oameni în societatea socialistă, despre idealurile și năzuințele lor, despre modul cum trebuie să se comporte ei ca să atingă aceste idealuri și năzuințe. Toate discuțiile pe care le purtăm cu elevii în ora de dirigenție — a încheiat tovarășa Cazacu — pot și trebuie să albă și o valoare de cunoaștere, să lărgescă orizontul elevilor — nu în forma în care o fac lecțiile, dar bazîndu-se pe cunoștințele acumulate în cadrul lecțiilor și întregind, la rîndul lor, aceste cunoștințe.

Cum toți cei aflați în jurul mesei rotunde s-au declarat de acord cu cele spuse de tovarășa Cazacu, discuția a trecut mai departe, la unele probleme ale pregătirii și desfășurării propriu-zise a orei de dirigenție. Cum sînt pregătiți elevii pentru această oră, cum sînt antrenați la desfășurarea ei — iată chestiuni care îi preocupă în mod deosebit pe diriginți, pentru care cu toții caută soluțiile cele mai potrivite.

Cu participarea clasei

— În cadrul comisiei noastre metodice — spunea tovarășa Lidia Stroe, de la Școala generală de 8 ani nr. 166, s-au discutat mult aceste probleme, cărora fiecare dintre noi le dădea o altă rezolvare. Unii, dorind să asigure unitatea orei, desfășurarea ei fără intreruperi, vorbeau ei înșiși de la început pînă la sfîrșit. Firește, în astfel de condiții orele de dirigenție nu-și puteau atinge scopul. Alții apelau doar la un grup restrîns de elevi, despre care socoteau că au o gîndire mai matură. Nici acest procedeu nu a dat rezultate, pentru că ceilalți elevi rămîneau, de fiecare dată, pasivi. Se mai întîmpla ca din dorința de a antrena elevii la ora de dirigenție, unii diriginți să-i supraîncarce cu pregătirea orei. Făceau și aceștia o greșeală.

— Experiența, a intervenit în discuție și tovarășa Eugenia Cazacu, ne-a dovedit că trebuie să acordăm mare atenție pregătirii elevilor. Mie mi-a eșuat o oră de dirigenție tocmai pentru că am ignorat acest lucru. Bazîndu-mă pe cunoștințele lor anterioare în problema respectivă, nu i-am mai îndemnat să se pregătească. Ce credeți? Nici unul nu s-a grăbit să discute, să-și spună părerea. Problema am lămurit-o eu, dar clasa a fost inactivă. Părerea mea, a continuat tovarășa Cazacu, este că în preajma fiecărei ore dirigențiale are datoria să-și îndemne elevii să reflecteze asupra temei ce se va discuta, să caute, din cunoștințele anterioare exemple potrivite pentru tema respectivă. Acest lucru dă posibilitatea elevilor să gîndească, să-și verifice cunoștințele, fără a fi supraîncărați.

Și tovarășa Elena Mărgărit de la Școala generală de 8 ani nr. 10 a subliniat necesitatea pregătirii elevilor arătînd că de aceasta depinde în mare măsură reușita orei de dirigenție. Ea ne spunea bunăoară că pregătirea elevilor săi începe din primele zile ale anului școlar cînd, împreună, discută pe marginea planului tematic întocmit. Elevii iau astfel cunoștință de obiectivele generale ale planului, sînt îndrumați să se preocupe de pregătirea temelor respective, să se gîndească asupra lor. În felul acesta procedează și tovarășa Elena Mituță. Mai mult, ea ne spunea că i-a obișnuit pe elevii săi să-și noteze într-un caiet și modul cum vîd ei dezbaterile unei teme, textele ce le întîlnesc în literatura lor și care se potrivesc ilustrării temei.

— Ora de dirigenție, a adăugat tovarășa Elena Mărgărit, fiind de cele mai multe ori plasată spre sfîrșitul săptămîinii, chiar spre sfîrșitul zilei, cînd elevii sînt oboseți, este bine să constituie și pentru diriginți și pentru elevi o oră de destindere, să fie creat la această oră un climat favorabil apropierii, mult mai mare decît la lecție, între elevi și dirigințe. Elevii trebuie stimulați permanent la această oră să-și pună întrebări, să ridice probleme cărora prietenul lor mai mare — dirigințele — să le dea răspuns.

Acestea au fost cîteva din problemele muncii educative pe care le-am dezbătut mai în amănunt la masa noastră rotundă. Diriginții ne-au împărtășit o bogată experiență, au venit cu multe păreri, cu multe propuneri, dovedind ceea ce trebuie să fie caracteristic tuturor diriginților — interes, dragoste pentru activitatea lor, dorința de a căuta soluții noi, interesante, capacitatea de a le găsi.

Lecții

Auxiliare de preț ale predării

Lecțiile de geografie, chemate să-i înarmeze pe elevi cu importante cunoștințe despre natură și societate, să le dezvăluie legăturile cauzale specifice fenomenelor geografice își pot atinge scopul numai dacă trezesc interesul pentru aceste fenomene și izbutesc să le prezinte cu deplină claritate. Un asemenea interes, o asemenea prezentare putem asigura prin folosirea metodelor moderne de predare, care fac apel la capacitatea receptiv-senzorială a elevilor. Diapozitivul, diafilmul, filmul, banda de magnetofon nu numai că întregesc bagajul de cunoștințe teoretice obținut prin ascultarea expunerii verbale a profesorului, prin studierea manualului și prin excursiile în natură, ci și previn imaginarea eronată de către elevi a fenomenelor geografice pe care ei nu le pot cunoaște direct, înlătură învățarea mecanică, formală a cunoștințelor.

Ilustrez adesea expunerile pe care le fac în fața elevilor cu fotografii și diapozitive, imagini fidèle ale realității, care ne lasă posibilitatea să le valorificăm conținutul după necesitățile temei. Desigur, sînt cit se poate de atentă la calitatea imaginii, căci la explicarea unui fenomen poate contribui numai o imagine care redă ceea ce este caracteristic fenomenului respectiv și nu constituie numai o desfășurare pentru ochi, un supliment atractiv sau un stimulent pentru a ține trează atenția elevilor. Analizez de fiecare dată împreună cu elevii imaginile, pînă cînd conținutul lor este pe deplin înțeles și asimilat, îmbogățind cunoștințele fiecăruia din ei. Așa procedez și cu tablourile geografice și cu fotografiile sau diapozitivele. Amîndouă aceste categorii de imagini au avantajele lor. Dacă tabloul nu cere săli camuflete și aparate de proiecție și poate rămîne expus mai mult timp, dacă poate fi privit și studiat de toți elevii și de fiecare separat, în schimb diapozitivele și fotografiile proiectate suscită într-o măsură mai mare interesul, au mai multă luminozitate, impresionează prin mărima imaginii și au, deci, mai multă putere de convingere.

Rareori am întrebîntat la ore o singură fotografie sau un singur diapozitiv. Consider că este

bine să alcătuiam serii de astfel de imagini, numărul lor depinzînd de subiect, de timpul disponibil, de capacitatea de asimilare a elevilor etc. În general seriile pe care le-am alcătuit au avut între 6 și 12 imagini. Norme precise în această privință cred că nu se pot stabili; afară de una: să se țină seama nu de număr, ci de scop și de calitate.

Cît privește timpul cînd folosesc proiecțiile, acesta variază în funcție de necesitățile lecției și de nevoia de a evita șablonismul. Uneori încep predarea prin proiectarea cîtorva imagini dintre cele mai tipice pentru tema dată. Alteori, mai rar, imaginile sînt proiectate în timpul desfășurării lecției. Cele mai frecvente sînt cazurile în care prezint imaginile în momentul fixării cunoștințelor.

Deosebit de utile în predare sînt și diafilmele, compuse dintr-un număr de imagini statice (60—80), care se succed conform firului logic al unei teme. În proiectarea lor avem posibilitatea să trecem peste imaginile care nu interesează în mod deosebit, stăruind în schimb atîta cît este nevoie asupra altora, esențiale pentru înțelegerea lecției. Școala noastră dispune de multe diafilme (de exemplu „Lacurile din R.P.R.”, „Cutremurele de pămînt”, „Mișcările pămîntului” etc.), care, deși folosite intens în decurs de mai mulți ani, nu au pierdut din valoare. Totuși, o parte din diafilmele existente sînt depășite azi de progresele realizate în economie și studioul „Animafilm” ar trebui, cred, să se gîndească la reinnoirea lor.

Și mai utile decît imaginile fotografice sau diafilmele sînt proiecțiile cinematografice. Ca nici un alt mijloc, filmul poate arăta elevilor mișcarea, dezvoltarea fenomenelor pe care le studiază, puîndu-le lămuri astfel, într-un mod extrem de intuitiv, cele mai complexe probleme ale științei. Ajungînd în deșerturi arzătoare, pe culmi greu accesibile, pe mări și oceane îndepărtate, în adîncul pămîntului și la mari înălțimi deasupra lui, făcînd incursiuni în trecutul îndepărtat și prezentînd direcția dezvoltării viitoare, filmul primează față de toate celelalte mijloace intuitive, producînd asupra elevilor o impresie mult mai puternică de-

cît orice tablou sau descriere geografică.

Obişnuiesc să proiectez filme fie la comunicarea noilor cunoștințe, fie la fixarea materialului predat, fie în lecțiile recapitulative. De pildă, cînd am avut de predat tema „Paleogeografia R.P.R.”, am prezentat filmul „Din trecutul pămîntului patriei noastre” în momentul comunicării cunoștințelor noi. Proiecția lui n-a durat mai mult de 15 minute și a fost însoțită, bineînțeles, de explicațiile pe care le-am dat elevilor. După vizionare am localizat cu ei pe hartă cele văzute, le-am rîspuns la întrebări și le-am lăsat timp să-și noteze pe maculatoare ceea ce era esențial în cunoștințele transmise. La fixarea cunoștințelor folosesc filme cum sînt „Masivul Retezat”, „Delta Dunării”, „Oltul străbate Carpații” etc. (la clasa a XI-a), sau „R. P. Bulgaria”, „Guineea”, „60 de zile în sud-estul Asiei” etc. (la clasa a IX-a). Pentru recapitularea în vederea tezei pe trimestrul I la clasa a XI-a voi folosi filmul „Prin Carpații Apuseni”, care îi poate ajuta pe elevi în studierea formelor de relief.

Folosirea filmului în predare dă incontestabil rezultate pozitive. Ar fi bine însă ca, în viitor, studioul „Alex. Sahia” să elaboreze filme geografice cu caracter pur didactic, al căror conținut să corespundă direct cerințelor programei școlare. Pentru a se putea obține toate filmele la timp este nevoie, de asemenea, ca numărul copiilor să fie mai mare. Ar fi poate posibil ca fiecare raion să dispună de o filmotecă proprie, cu mai multe exemplare din același film, astfel încît distribuirea lor să se realizeze mai rațional.

Folosind în predare mijloacele audio-vizuale, caut ca acestea să nu devină un scop în sine, ci să-și păstreze funcția de auxiliare ale procesului de învățămînt, să stea alături de celelalte materiale didactice — hărți, tablouri, globuri etc. — ca și de experiențe, pe care să nu le înlocuiască, ci să le completeze. Apelez la ele, însă, ori de cîte ori ele le pot vorbi elevilor mai clar, mai cuprinzător, mai convingător și mai expresiv decît celelalte materiale ajutătoare.

Prof. MARIA MOȚOC

Aspect de la pavilionul central al Expoziției Realizărilor Economiei Naționale

Pe baza celor văzute la Expoziție

Am vizitat în repetate rînduri Expoziția Realizărilor Economiei Naționale care constituie pentru noi, profesorii, un imens laborator, utilat cu cele mai valoroase materiale demonstrative. Lecție după lecție mă refer acum, pentru mai buna exemplificare a celor predate, la mașinile, aparatele și piesele văzute de elevi la Expoziție.

Bunăoară, am predat de cîrînd la clasa a IX-a, cunoștințele referitoare la statica și dinamica fluidelor și a gazelor. Elevii au înțeles mai lesne, mai adînc aceste cunoștințe datorită faptului că explicația s-a referit la mașinile pneumatice și la pompele de apă acționate de motoare electrice pe care au avut prilejul să le cunoască la Expoziție și au putut rezolva cu ușurință o serie de probleme cu aplicații practice, interpretînd corect fenomenele observate „pe viu”.

Un deosebit ajutor îl constituie cele văzute la Expoziție în studierea electricității în clasele a VIII-a și a X-a. Vizitînd Expoziția, elevii acestor clase au avut prilejul să observe toate accesoriile necesare unei instalații electrice (conductori, izolant, comutatori de diferite tipuri, baterii, rezistențe, transformatoare, generatoare folosite pentru producerea curentului industrial, motoare electrice etc.). Putem spune că la clasele amintite nu este temă la care să nu se folosească observațiile efectuate cu ocazia vizitelor la Expoziție.

În predarea cunoștințelor privind electromagnetismul ne oferă un minunat material instalația automatizată cu relee electrodi-

namice existentă în Expoziție, folosită pentru dirijarea transporturilor feroviare, pe baza căreia pot explica foarte clar utilizarea electromagneților, a electrodinamicii în automatizarea celor mai diferite procese de producție. Deosebit de interesantă va fi pentru elevi, din acest punct de vedere, studierea mecanismului acționat de un electromecanism complex folosit în dirijarea automată a transporturilor, la care vor putea observa cu claritate și transmiterea mișcărilor prin roți dințate. Toate piesele componente ale mecanismului respectiv îmi vor da, de altfel, posibilitatea să împrăpătez numeroase cunoștințe de mecanică.

De un real folos în predare sînt și referirile la instalația de comandă în vederea dirijării trenurilor de la distanță. Instalația respectivă a arătat elevilor cum se poate urmări, prin trasee luminoase, drumul parcurs de locomotivă și le-a demonstrat transformarea energiei sonore în energie electrică.

De o foarte mare însemnătate este și faptul că vizitarea cu elevii a Expoziției ne dă multiple posibilități de a face cunoscute elevilor noștri minunatele realizări dobîndite de poporul nostru, sub conducerea partidului, în cei douăzeci de ani de muncă liberă și entuziastă, de a le dezvolta mîndria patriotică pentru aceste realizări, de a-i educa în spiritul dragostei față de muncă și față de cei ce muncesc.

Prof. ELENA TULIPANT

Compunerile elevilor din primele clase

În cadrul cercului pedagogic, la diferite conferințe etc., putem constata că unii învățători consideră că este posibil să se predea cunoștințele de limba romînă mai mult oral. Dar dacă în cadrul lecțiilor de limba romînă în clasele I—IV elevii nu scriu îndeajuns, de unde vor ști peste noapte, în clasa a V-a, cum să scrie? Or, aici au de dat chiar din primul trimestru, la mai multe obiecte, lucrări scrise care presupun capacitate de sistematizare și de sinteză, rapiditate în expunere, claritate etc. Nu se poate pretinde ca profesorul de la clasa a V-a să-i învețe aceasta în mai puțin de un trimestru. Este un lucru pe care poate însă să-l facă învățătorul, care are la

dispoziție patru ani pentru a obișnui treptat pe elevi, potrivit cu particularitățile lor de vîrstă, să se exprime corect în scris. Iată de ce scotesc că în cadrul orelor de limba romînă noi, învățătorii, avem datoria să dăm elevilor teme scrise chiar începînd cu trimestrul III al primului an de școală.

Ce fel de teme scrise ar putea efectua elevii la aceste lecții? La început ar putea nota foarte pe scurt, sub îndrumarea noastră, idei principale, învățături, impresii după lectura unei lecții cu conținut științific, literar, educațional etc. Astfel de exerciții scrise constituie, după părerea mea, o bună pregătire pentru rezumatele de mai târziu. Apoi vin la rînd

toate formele de compuneri, care creează cele mai largi posibilități pentru formarea și dezvoltarea exprimării corecte a elevilor în scris.

Dar dacă la ora de compunere, după discuțiile pregătitoare, îi lăsăm pe elevi să se descurce singuri, așa cum se întîmplă în general, ei vor face compuneri sărace în idei, vor folosi foarte mult repetări, vor continua să aibă o exprimare greoaie. De aceea, eu permit copiilor — și chiar li îndemn — ca atunci cînd întîmpină greutăți în exprimarea unei idei să mă întreb cum e bine să-și construiască propoziția. Dacă nu știu cum trebuie scris un cuvînt le spun eu, ca să-i ajut să-și formuleze corect i-

deile. La corectare, ceea ce mi se pare că nu e îndeajuns de frumos exprimat, chiar dacă nu e greșit, pun între paranteze și scriu deasupra, cu roșu, formularea mai potrivită.

Discutînd cu elevii astfel de corecturi, puîndu-i în situația să facă în clasă cît mai multe exerciții de compunere, îi obișnuiesc treptat să se exprime cu ușurință în scris, ceea ce contribuie la pregătirea lor generală și facilitează mult munca pe care trebuie s-o desfășoare ulterior, în clasele mai mari ale școlii generale de 8 ani și în școala medie.

MARIOARA BURLĂ
Școala de 8 ani nr. 15
București

Școala și producția

Programa de agricultură și aplicarea ei

Studiind îndeaproape programa obiectului pe care îl predau, majoritatea profesorilor de agricultură cunosc în amănunțime cerințele ei și le aplică cu pricepere în activitatea pe care o desfășoară cu elevii, izbutind astfel să-i înarmeze pe viitorii colectivști cu temeinice cunoștințe și deprinderi din domeniul principalelor ramuri ale producției agricole. În numeroase școli de pe întreg cuprinsul țării, cum sînt școlile de 8 ani din comuna Marginea, raionul Rădăuți, Pantelimon și Domnești, regiunea București, etc. lecțiile și activitățile practice agricole se desfășoară la un nivel ridicat, cu bune rezultate.

Nu pretutindeni însă lucrurile stau la fel. Un sondaj efectuat de curînd într-o serie de școli din regiunea Suceava, de pildă, arată că, deși toți profesorii de agricultură cunosc cerințele puse de programă cu privire la imbinarea activității teoretice cu munca practică, la unii dintre ei continuă să se manifeste o tendință de abstractizare în predarea cunoștințelor. Bunăoară, tov. Elena Cotlarciu, profesoară în comuna Păltinoasa, raionul Gura Humorului, nu organizează cu elevii ei lucrările practice cerute de programă, mărginindu-se la predarea la simpla lectură a lecțiilor din manual. O predare exclusiv teoretică, ruptă de realitățile concrete ale producției agricole se întilnește și în alte școli. Se impune ca aceste lipsuri să fie cît mai grabnic înlăturate, ca pretutindeni să se asigure respectarea cerințelor programei, realizîndu-se o legătură strînsă între cunoștințele teoretice și practică.

Astfel, este foarte necesar să se organizeze la fiecare lecție nouă, așa cum cere și programa, aplicații practice ale cunoștințelor predate, care prilejuiesc exemplificarea unor faze de vegetație a plantelor, permit studiul concretă a unor caractere morfologice și fiziologice ale semințelor, rădăcinilor sau altor părți ale plantelor agricole și au totodată o valoare demonstrativă, confirmînd adevărurile științifice transmise în cadrul lecției. Experiența arată că aplicațiile practice se desfășoară cu cele mai bune rezultate atunci cînd sînt planificate din vreme, cînd temele respective sînt distribuite dinainte pentru studiu elevilor, pe grupe sau individual.

Multă atenție trebuie acordată și lucrărilor practice propriu-zise care, avînd un caracter recapitulativ, se pot desfășura cu succes la sfîrșitul unei teme mai mari. Programa de agricultură aplicată cu începere din acest an școlar dă fiecărui profesor posibilitatea să planifice el însuși lucrările practice, în funcție de importanța temei, de gradul de tehnicitate al anumitor lucrări și de condițiile climatice existente. Folosind această prevedere a programei, profesorii au datoria să acorde o atenție deosebită legării lecțiilor și activităților practice de specificul producției agricole locale, punînd accent pe temele care se referă la culturile agricole din zona respectivă.

Cu multă grijă se cere a fi organizată și activitatea agricolă experimentală, desfășurată pe lotul școlar sau în cîmpul experimental al unității agricole din localitate. Pentru ca activitatea experimentală să contribuie cît mai mult la apropierea studiului agriculturii de practică, la înarmarea elevilor cu deprinderi, la formarea unei atitudini creatoare față de muncă, ea trebuie să se desfășoare într-un mod științific. Cele mai bune rezultate le dau experiențele realizate după metoda perechilor, în care cultura de pe parcela experimentală, tratată după procedee înaintate, este comparată cu cultura obișnuită. Se pot organiza cu elevii experiențe privind influența îngrășămintelor N.P.K., folosirea soiurilor ameliorate, respectarea diferitelor momente optime de însămînțare etc.

În general este bine ca, atunci cînd timpul o permite, elevii să se afle cît mai mult pe teren, chiar expunerea lecțiilor teoretice organizîndu-se direct în natură.

Legarea strînsă a studiului agriculturii de practică presupune și utilizarea largă a materialului intuitiv. În cazul cînd intuiția directă nu este posibilă — fie pentru că obiectul respectiv lipsește din mediul înconjurător, fie din precina timpului neprielnic — este indicat să se folosească colecțiile de plante, planșele, diapozitivele, diafilmele, desenele etc. Îndeosebi la școlile situate în zone de munte, unde lucrările practice se desfășoară mai ales în sectorul silvic, este necesar un efort suplimentar pentru dotarea laboratorului școlar cu co-

lecții de plante care, lipsind din cultură, pot fi procurate prin schimb cu școlile situate în zonele de șes. De asemenea, este bine ca pe loturile experimentale de la aceste școli să se cultive și plante care, deși nu ajung la maturitate fiziologică, pot foarte bine folosi profesorului ca material didactic în expunerea lecțiilor.

Experiența multor școli arată că are o deosebită utilitate în predare și desenul schematic. Urmărit cu interes de elevi, reproduș de aceștia în caietele lor, desenul profesorului contribuie substanțial la însușirea cunoștințelor, putînd fi folosit cu succes în pregătirea lecțiilor sau a lucrărilor practice.

O condiție importantă a bunei pregătiri a elevilor în domeniul agriculturii o constituie, pe lîngă legarea predării de practică, sistematizarea judicioasă a predării. Indicații importante în această privință cuprinde însăși programa, care ține seama, în repartizarea materiei pe clase, de particularitățile de vîrstă ale elevilor, ca și de cunoștințele dobîndite de ei la alte discipline de învățămînt. După cum se știe, elevii clasei a V-a studiază solul, lucrările lui și cultura plantelor de cîmp, cei din clasa a VI-a horticultura (legumicultura, pomicultura și viticultura), cei din clasa a VII-a creșterea animalelor, iar elevii clasei a VIII-a unele probleme privind mecanizarea și organizarea întreprinderilor agricole socialiste. În mod practic, noțiunile de agricultură predate în acești patru ani de studiu se întrepătrund și se completează reciproc. De aceea se cere profesorului ca permanent să apeleze la cunoștințele însușite anterior de elevi. De exemplu, predînd în clasa a VII-a tema „Mașinile de semănat”, este necesar să facem legătura cu noțiunile de agrotehnică și fitotehnie predate în clasa a V-a, în așa fel încît să le lămurim pe deplin elevilor chestiunile referitoare la condițiile de semănat, la metodele și posibilitățile de semănat etc. De asemenea, la lecția despre hrănirea animalelor domestice predată în clasa a VII-a ne vom baza pe cunoștințele despre cultura plantelor furajare studiate în clasa a V-a. O asemenea tratare a materiei asigură caracterul unitar al predării întregului curs de agricultură, dă elevilor o imagine sistematică, de ansamblu asupra tuturor cunoștințelor studiate.

O preocupare permanentă trebuie s-o constituie pentru profesor legarea cunoștințelor de agricultură de cunoștințele din domeniul altor discipline, cum ar fi chimia, botanica etc. De exemplu la lecțiile privind chimizarea agriculturii (clasa a VIII-a) vom apela la procedeele de obținere a îngrășămintelor și substanțelor chimice cunoscute de elevi de la orele de chimie, la noțiunile de morfologia și fiziologia plantelor învățate la botanică (pentru stabilirea momentelor optime de aplicare a îngrășămintelor) etc.

De o deosebită însemnătate este cerința ca la fiecare lecție în parte să se sublinieze în mod deosebit ceea ce este important, esențial. Bunăoară, în clasa a V-a, la tema „Studiul solului” se impune să se scoată în evidență îndeosebi însușirile solului, clasificarea principalelor tipuri de sol din R.P.R. și în special solurile din localitate, întrucît acestea contribuie la înțelegerea și fixarea ideilor de bază. În clasa a VIII-a, la lecțiile privind mașinile agricole este bine să se stăruie asupra cunoștințelor privind folosirea și punerea în lucru a acestor mașini, precum și asupra principalelor reglări necesare în timpul lucrului. Stabilirea a ceea ce este esențial în cadrul fiecărei lecții depinde în cea mai mare măsură de priceperea și pregătirea agricolă a profesorului. Tocmai de aceea el are datoria să cunoască bine organizarea producției agricole, ținînd în acest scop o legătură strînsă cu gospodăria agricolă din localitate, să urmărească publicațiile de specialitate, să participe activ la ședințele cercurilor pedagogice.

În sfîrșit, am vrea să ne oprim în articolul de față la încă o problemă: aceea a necesității de a ține seama de puterea de asimilare a elevilor la diferite vîrste. Sondajul de care vorbeam a arătat că, dacă majoritatea profesorilor de agricultură înțeleg această cerință, sînt și unii care nu țin seama de ea, periclitînd astfel buna pregătire a elevilor. Este neapărat necesar ca la fiecare lecție să se stabilească cu grijă volumul de cunoștințe ce poate fi asimilat cu ușurință de către elevi, în funcție de gradul de dificultate a temei, de vîrsta elevilor etc., subliniindu-se îndeosebi, așa cum s-a arătat mai sus, ceea ce este esențial și eliminîndu-se amănunțele lipsite de importanță.

Studiul agriculturii, prin caracterul său aplicativ, oferă profesorilor largi posibilități metodice, care pot fi utilizate cu succes numai dacă se înlătură din predare caracterul static, bucheresc, dacă se muncește în mod creator. Tocmai o astfel de muncă vie, creatoare sînt chemați să desfășoare profesorii de agricultură. O dată cu transmiterea cunoștințelor ei au datoria să cultive la elevi dragostea pentru producția agricolă, pregătindu-i să aducă o contribuție de seamă la dezvoltarea acestei importante ramuri a economiei noastre naționale.

M. VLĂDUȚ

inspector principal în Ministerul Învățămîntului

La cercul micilor naturaliști de la Casa pionierilor din Botoșani

Primele vizite în producție

Școlile medii din orașul Brăila acordă o deosebită atenție organizării vizitelor în întreprinderi ca mijloace de cunoaștere a problemelor de bază ale producției moderne și a modului cum se aplică în practică legile și principiile științifice studiate la lecții, de educare a elevilor în spiritul dragostei față de muncă și față de cei ce muncesc, în spiritul admirației față de realizările dobîndite de popor sub conducerea partidului.

În cadrul primelor vizite în producție efectuate în acest an, elevii claselor a IX-a de la Școala medie nr. 3, de pildă, au avut prilejul să se familiarizeze, prin rotație, cu specificul de producție și principalele sectoare de activitate ale întreprinderii siderurgice „Laminorul”. Planul vizitelor a fost astfel alcătuit încît elevii să parcurgă mai întîi halele în care lucrează uriașele agregate de laminare și apoi principalele sectoare auxiliare. Conduși de profesori și de șefii unora din secțiile întreprinderii, elevii claselor a IX-a au putut cunoaște nivelul ridicat de automatizare a producției laminoarelor moderne, precum și înalta pregătire profesională a celor care conduc aceste agregate. În cartelele speciale, destinate însemnărilor cu privire la vizitele în producție, elevii și-au notat, la indicația profesorilor de studiul mașinilor, de fizică și matematică, observații privind formele de transmitere a energiei, sistemele de pîrghii și agregate utilizate în construcția și funcționarea diferitelor mașini, randamentul economic al acestora. Toate aceste probleme au fost discutate apoi pe larg la lecții. De

asemenea, la orele de dirigenție s-a vorbit despre munca fruntașilor în întrecerea socialistă din întreprinderea vizitată, despre rolul colectivului de producție pentru determinarea atitudinii juste a tinerilor muncitori față de realizarea sarcinilor de plan, au fost relevate aspecte ale educației morale prin muncă etc.

Tot pe baza unui plan minuțios alcătuit, cuprinzînd atît obiectivele imediate cît și sarcinile de perspectivă, au fost organizate vizitele elevilor clasei a X-a de la Școala medie nr. 3 din Brăila la întreprinderea auto din localitate. Ei au putut cunoaște aici variate tipuri de motoare și metode de montaj, ceea ce va da posibilitatea îmbogățirii substanțiale a exemplificărilor practice în cadrul lecțiilor de fizică, lărgind orizontul tehnic al elevilor și dîndu-le o privire de ansamblu asupra caracteristicilor producției moderne.

Valorificînd experiența pozitivă în domeniul organizării și desfășurării vizitelor în producție efectuate pînă în prezent, colectivul Școlii medii nr. 3, ca și colectivele celorlalte școli medii din Brăila se preocupă să îmbunătățească necontenit metoda acestor vizite, astfel încît ele să corespundă cît mai bine scopului pe care îl au — legarea strînsă a învățămîntului de practică. Concepute în acest fel, pe baza instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului, vizitele în producție vor aduce și o substanțială contribuție la îmbunătățirea muncii de orientare profesională a elevilor.

N. DUMITRU

PUNCTE DE VEDERE

„Antrenament” pentru producția automatizată

Automatizarea complexă a principalelor sectoare industriale, aplicarea unor noi tehnologii de înaltă productivitate pun probleme calitativ noi, nu numai în sfera producției, ci și pe tărîmul activității instructiv-educative consacrate pregătirii viitoarelor cadre de muncitori și tehnicieni. Această pregătire presupune, pe lângă însușirea unui volum corespunzător de cunoștințe privind tehnica modernă, și formarea unor deprinderi specifice pe baza proceselor intelectuale și senzoriale, ca și pe baza unor procese motorii

cu caracteristici foarte ridicate de viteză, precizie și coordonare.

Deprinderile de minuire corectă a sculelor și a mașinilor-unelte se formează, după cum se știe, chiar în școală. Deprinderile mai complexe, legate de procesele tehnologice automatizate, se însușesc însă, în prezent, în producție, atunci cînd absolvenții școlilor profesionale și tehnice iau contact cu problemele tehnologiei de grup, cu funcționarea agregatelor automate.

Numeroase lucrări de specia-

litate apărute în ultima vreme, studiile efectuate de oameni de știință reputeți în cercetarea problemelor psiho-pedagogice ale învățămîntului profesional și tehnic pun problema asigurării unui „antrenament” specific pentru a asigura treptat formarea deprinderilor și dezvoltarea unor percepții precise privind procesele automatizate de producție, intrucît de la strung la secția de producție sau la uzina formată dintr-un singur agregat uriaș, complet automatizat, este un salt apreciabil.

În ultimul timp, Institutul de psihologie al Academiei R.P.R. se ocupă de studiul deprinderilor și proceselor specifice producției automatizate, așa cum se manifestă acestea la diferite categorii de muncitori — fruntași în întrecerea socialistă, lucrători de înaltă calificare și lucrători de calificare medie. Este necesar însă, credem, să se organizeze asemenea studii și la nivelul școlilor și grupurilor școlare profesionale și tehnice, în

vederea „antrenamentului” progresiv al viitorilor muncitori pentru dezvoltarea deprinderilor necesare în producția automatizată. Cu ajutorul unor panouri cuprinzînd scheme de montaj și relee de automatizare din ce în ce mai complicate, pînă la un nivel echivalent tabloului de comandă al unei instalații automatizate, se pot stabili și dezvoltate complexe de deprinderi specifice producției moderne. „Antrenamentul” se poate folosi simultan atît la deprinderile intelectuale cît și la cele senzoriale și motorii. Astfel, în ce privește deprinderile intelectuale, este bine să se stăruie asupra citirii și înțelegerii rapide a schițelor, desenelor de execuție și schemelor de montaj, deprinderilor de calcul rapid. Se impune să fie avute în vedere, de asemenea, posibilitățile de apreciere instantanee a măsurilor ce trebuie luate pentru a asigura desfășurarea continuă, ritmică și fără întrerupere a proceselor tehnologice, posibilitățile de urmărire simultană a indicațiilor diferitelor aparate de măsură și control, de receptare rapidă și precisă a acestor indicații, ca și formarea componentelor motorii respective (acționarea imediată în funcție de situație), a reprezentărilor spațiale tehnice-construcitive, a deprinderii de a percepe pe cale auditivă particularitățile de funcționare a diferitelor mecanisme etc.

În școlile care pregătesc muncitori și tehnicieni pentru întreprinderi cu un înalt nivel de automatizare, așa cum sînt de pildă uzinele „Steagul Roșu” din Brașov, uzinele „Electronica” din București, Complexul petrochimic Onești-Borzești etc., organizarea, pe baza studiului lucrărilor de specialitate, a „antrenamentului” în vederea înarmării viitorilor muncitori și tehnicieni cu deprinderile specifice producției automatizate este pe deplin posibilă. Această acțiune s-ar înscrie pe linia căutării creatoare în scopul determinării celor mai eficiente mijloace de pregătire a cadrelor necesare producției moderne în continuă dezvoltare din țara noastră.

M. H.

SISTEMATIZAREA MATERIALULUI INTUITIV

În ultimii ani, școlile profesionale și tehnice au primit și și-au confecționat o mare cantitate de material didactic — piese-model, materiale grafice, diafilme etc. Devine deci necesară o sistematizare bine gîndită a acestui material, pentru a se asigura păstrarea lui în condiții bune într-un spațiu cît mai restrîns și găsirea rapidă a fiecărei piese.

Sistematizarea materialului didactic pentru predarea tehnologiei materialelor se impune cu atît mai mult cu cît aceasta este o disciplină de bază, care apare în programele de învățămînt ale tuturor meseriilor, în predarea fiecărei meserii, iar anumite materiale pot fi încadrate în mai multe grupe. De pildă un cuțit de strung poate fi repartizat atît în grupa „scule” cît și în grupa „materiale pentru prelucrări mecanice”.

În funcție de toate aceste cerințe, la școala noastră — Școala profesională de uenici „Metalotehnica” din Tg. Mureș — întregul material didactic — cca 1100 piese-model, 350 materiale grafice și 240 diafilme — a fost împărțit în cîteva secțiuni. Una dintre acestea cuprinde piesele necesare pentru studiul materialelor, adică pentru proprietățile și structura metalelor și aliajelor, pentru metalurgia oțelului și a fontei, pentru aliajele de duze, pentru metalurgia și proprietățile neferoaselor și ale aliajelor, pentru tratamente termice și termochimice, pentru studiul coroziunii și al protecției contra coroziunii, al materialelor nemetalice, al lubrefianților și lichidelor de răcire, lacurilor, vopselelor, emailurilor, cleiurilor, cauciucului, maselor plastice, pielii, lemnului, materialelor abrazive, materialelor ceramice, materialelor de construcții, sticlei, rășinilor etc. Tot aici s-au repartizat materialele didactice pentru studiul combustibililor și combustivității ca și materialele pentru studiul temei apa în industrie.

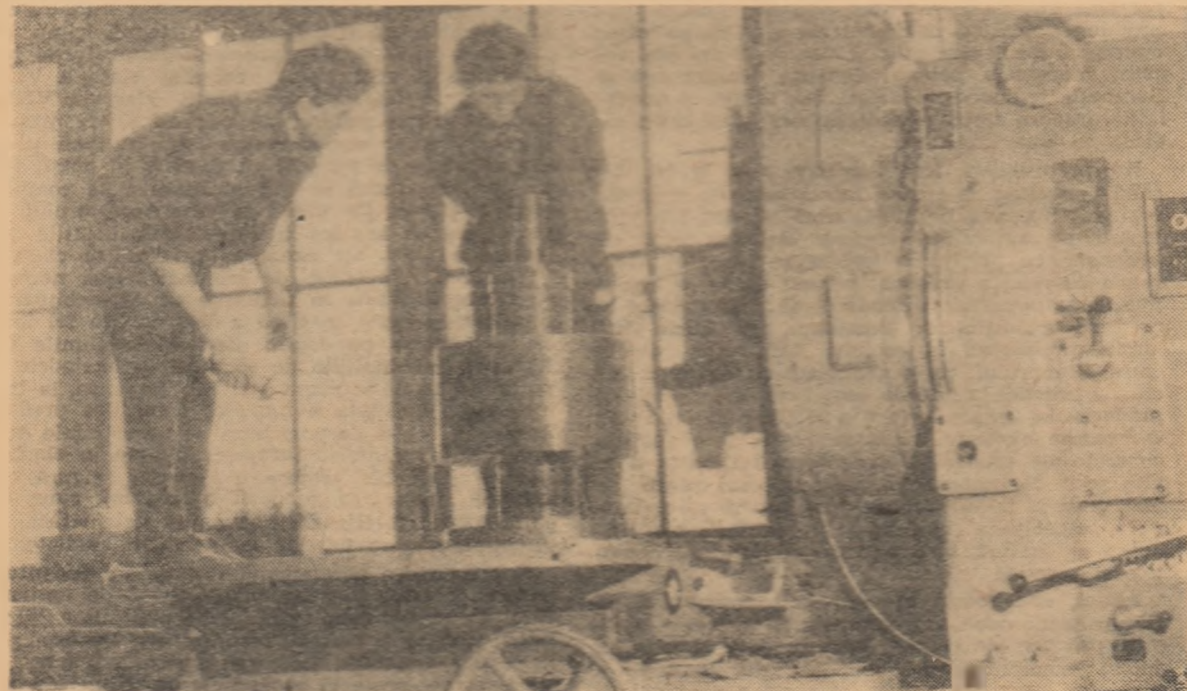
O altă secțiune cuprinde materialele pentru predarea proceselor tehnologice de bază — turnarea, presarea (inclusiv presarea materialelor plastice) laminarea, trefilarea, sudarea, lipirea, așchieria, strunjirea, rabotarea, mortezarea, broșarea, frezarea, rectificarea, polizarea etc. De asemenea, s-au inclus aici materialele didactice pentru demonstrarea procedeelor moderne de prelucrare, ca și pentru prelucrări la bancul de lucru — îndreptarea semifabricatelor, trasarea, tăierea metalelor, pilirea, găurirea, prelucrarea găurilor, nituirea, filetarea, răzuirea, rodarea și lustruirea.

Există și o secțiune în care sînt cuprinse materialele privind predarea temelor despre toleranțe, ajustaje, aparate de măsurat și procese tehnologice.

În laboratorul tehnic al școlii există un inventar care servește ca ghid atît în găsirea pieselor model (așezate în rafturi), cît și a materialelor grafice (agățate pe niște bare horizontale). Pentru acestea din urmă se indică numărul de ordine, de stocare, pe fiecare capitol.

În acest fel, sistematizarea materialului didactic constituie un serios ajutor pentru profesorii de specialitate, ușurînd folosirea cabinetului-laborator de tehnologie ca și folosirea materialelor didactice la lecții.

prof. G. IACSO
Tg. Mureș

Pregătirea practică a viitorilor muncitori se face la cele mai perfecționate mașini. (Aspecte de la practica în producție a ucenicilor de la Uzinele „Vulcan” din București)

Despre pregătirea actuală a viitorilor mecanizatori

Un rol important în asigurarea pregătirii corespunzătoare a mecanicilor agricoli revine îmbunătățirii continue a planurilor de învățămînt și a programelor școlare.

Analiza pe care a făcut-o recent o comisie de specialiști formată din cadre didactice, cercetători și ingineri din producție asupra planurilor de învățămînt și a programelor școlare elaborate ca urmare a prevederilor hotărîrii C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri privind dezvoltarea și îmbunătățirea învățămîntului agricol a evidențiat unele trăsături pozitive de mare însemnătate în conținutul acestora. Astfel, noile planuri și programe de învățămînt au permis ca perioadele comasate de practică în producție să fie strîns corelate cu calendarul muncilor agricole. De asemenea, actuala organizare a școlilor, ca și raportul dintre instruirea practică și învățămîntul teoretic asigură legătura directă și nemijlocită a pregătirii mecanizatorilor cu producția, ajutîndu-i să cunoască mai adînc cele mai importante probleme ale acesteia. Aceeași analiză a scos în evidență o serie de cerințe privind ridicarea continuă a nivelului predării cunoștințelor de mecanizare a agriculturii la nivelul dotării tehnice și de perspectivă a acestui sector economic, pentru a se realiza o mai deplină oglindire a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii agricole în conținutul muncii instructiv-educative. Pentru a planurile de învățămînt și programele școlare să reflecte într-o măsură cît mai amplă noile cuceriri ale tehnicii și să-i pregătească pe viitorii mecaniza-

tori pentru dezvoltarea în perspectivă a tehnicii în agricultură au fost antrenați, în elaborarea lor, și colaboratori științifici ai Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii. Cu sprijinul acestora au fost aduse îmbunătățiri substanțiale programei obiectului „Mașini și instalații agricole”, în cadrul căreia se acordă o mai mare atenție predării noilor mașini introduse în ultimul timp în S.M.T.-uri și G.A.S., majorîndu-se numărul de ore afectate temelor care tratează grupele de mașini de bază.

În programa disciplinei „Tractoare” au fost introduse probleme legate de cunoașterea, folosirea și întreținerea tehnică a noului tractor românesc U-650 și s-au repartizat mai multe ore pentru tema „Sistemul de pornire”, datorită faptului că ultimele tractoare românești au un sistem de pornire cu totul nou. La tema „Studiul comparativ al tractoarelor și motoarelor” de la aceeași disciplină s-au introdus pentru prima dată cunoștințe privitoare la motoarele stabile folosite în G.A.S. și G.A.C. la lucrări de irigații și în sectorul zootehnic.

Aceste importante prevederi ale programei impun școlilor și cadrelor didactice de specialitate folosirea cu prilejul demonstrațiilor și a lecțiilor practice în special a mașinilor respective. Deosebit de important este, în această privință, ca în dotarea cabinetelor tehnice să intre piese, subsambluri și dispozitive ale acestor noi mașini, precum și mașinute în stare de funcțiune care să fie executate în cadrul orelor de practică din atelierele școlii și al activității cercurilor tehnice. În

același timp se impune reducerea predării unor cunoștințe legate de funcționarea și exploatarea unor tractoare și mașini care se folosesc tot mai puțin în unitățile agricole.

Pentru a asigura o contribuție mai largă a desenului la pregătirea de specialitate a elevilor mecanizatori au fost introduse la această disciplină temele „Reprezentarea și cotarea transmisiilor prin curele și lanțuri” și „Execuția desenelor de ansamblu la scară”. Predarea eficientă și însușirea temeinică a acestor cunoștințe ca și a celorlalte noțiuni de desen tehnic cere să acordăm o pondere mai mare aplicațiilor practice de execuție a schițelor, ținîndu-se seama de faptul că de multe ori mecanicul agricol este pus în situația de a executa operativ schițele unor piese de mașini care necesită să fie reparate.

În cadrul disciplinei „Organizarea întreprinderilor agricole socialiste” au fost extinse cunoștințele cu privire la sarcinile S.M.T. pentru consolidarea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective, ca și cele cu privire la etapele executării lucrărilor agricole mecanizate. Predarea acestor cunoștințe trebuie desfășurată astfel încît să dezvoltăm interesul și simțul de răspundere al viitorilor mecanizatori în legătură cu contribuția lor directă la creșterea producției și veniturilor din gospodăriile colective folosind multe exemple concrete, reale.

În planul de învățămînt al școlilor profesionale de mecanici agricoli a fost introdusă, ca disciplină aparte de studiu, studiul normelor de circulație pe

drumurile publice. Pe lângă îmbunătățirea procesului de instruire practică în domeniul conducerii tractoarelor, studiul acestei discipline trebuie să aducă și o importantă contribuție la educarea cetățenească a elevilor, deprinzîndu-i să respecte normele de circulație a autovehiculelor pe drumurile publice.

Îmbunătățirile substanțiale aduse programelor școlare pe linia cuprinderii ultimelor noutăți în domeniul tehnicii agricole le corespund și serioase îmbunătățiri de ordin metodic. Pentru prima dată, programele școlare pentru toate obiectele prevăzute în planul de învățămînt sînt împărțite pe lecții, precizîndu-se cunoștințele ce se cer a fi predate elevilor în cadrul fiecărei lecții. În acest fel, pe lângă faptul că se ușurează activitatea cadrelor didactice, se realizează și o mai mare unitate în predare, ceea ce se va răsfrînge în mod pozitiv asupra pregătirii elevilor.

Considerăm că, astfel îmbunătățite, planurile și programele școlare corespund cerințelor pe care le ridică în etapa actuală pregătirea cadrelor necesare mecanizării proceselor de producție din agricultură. Aplicarea lor creatoare de către profesori, ca și îmbunătățirea continuă a metodelor de predare vor permite să se asigure o pregătire temeinică a viitorilor mecanizatori.

Ing. ȘTEFAN DUȚĂ
Consultant de specialitate la secția de învățămînt și propagandă din Consiliul Superior al Agriculturii

CĂRȚI

Manualul de limba română pentru clasa a VIII-a

Capitolele referitoare la gramatică din manualul de limba română pentru clasa a VIII-a sint, în general, izbutite. Ele reflectă preocuparea stăruitoare a autorilor de a asigura dezvoltarea gândirii elevilor, însușirea conștientă de către aceștia a fenomenelor gramaticale.

În tratarea temelor se îmbină metoda deductivă, (definiții — exemple — observații, exerciții aplicative) cu metoda inductivă (exemple — analiza exemplului — generalizare, definiții, observații, exerciții). Metoda inductivă este folosită în prezentarea substantivelor epicene și mobile, a formelor verbale inverse, a subiectului multiplu, a subiectului logic și gramatical, a subordonatelor cauzale, finale, concesive, consecutive și condiționale.

Pe lângă numeroase scheme și tablouri recapitulative se dau, la sfârșitul fiecărei teme, „observații” care precizează și adănesc informația. Remarcăm, de asemenea, bogăția și varietatea exercițiilor aplicative, care creează posibilitatea unei largi aplicări a cunoștințelor.

În scopul preîntâmpinării confuziilor se folosește, la „observații”, procedeul valoros al disocierii noțiunilor ce se pot confunda, subliniindu-se factorii care ar putea determina confuzia și reliefindu-se notele diferențiale. Este, de exemplu, cazul „observațiilor” privind subordonata predicativă și subordonata subiectivă (p. 220), subiectiva și completiva directă (p. 226), completiva directă și completiva indirectă (p. 228), subordonata circumstanțială de loc și subordonata atributivă introdusă prin adverbul relativ unde sau compuşii săi (p. 229), subordonata de scop și subordonata cauzală. Considerăm însă că, pentru înlăturarea confuziei între completiva directă și completiva indirectă, îndrumarea dată de manual („Ca să se poată deosebi cele două feluri de propoziții, întrebările trebuie puse precis”) nu este suficientă. Ar fi fost necesar să se adauge observația că verbul la diateza reflexivă, cu complementul reflexiv în acuzativ, nu poate avea complement direct și să se recomande metoda contragerii care, prin transformarea subordonatei în echivalentul ei în propoziție, duce la deplina clarificare. Autorii folosesc, de altfel, procedeul respectiv, arătând echivalentele în propoziție ale

unor subordonate (predicative — p. 223, subiective — p. 220, atributive — p. 224, completive indirecte — p. 227).

Ultimul punct în tratarea fiecărei teme îl reprezintă exercițiile aplicative. Autorii epuizează întreaga tipologie a exercițiilor gramaticale: simple întrebări (de exemplu — „Care propoziții se construiesc cu genitivul?”), exerciții de copiere cu sarcini (de exemplu: „Copiați textul, subliniați cu o linie adverbul, cu două locuțiunile adverbiale”), exerciții de recunoaștere și grupare („Să se scoată din textul de mai jos adjectivele și substantivele pe care le determină, cu analiza acordului”), exerciții de înlocuire („Să se înlocuiască pronumele personal și pronumele de politețe”), exerciții de completare („Să se pună în locul punctelor pronumele de întărire corespunzătoare” — p. 146, ex. 7), ca și exerciții cu caracter creator, cerind construcții care să cuprindă fenomenul gramatical ce se studiază.

Pentru clarificarea noțiunilor și stimularea gândirii elevilor se insistă și în cadrul exercițiilor, asupra faptului că diferite feluri de subordonate se introduc prin aceeași unealtă subordonatoare, cerându-se elevilor să le identifice. Astfel, se dau spre analiză fraze în care conjuncția *că* introduce pe rînd o completivă indirectă, o completivă directă, o atributivă etc.

Importanța deosebită ce se acordă exercițiilor aplicative de punctuație și ortografie asigură formarea deprinderilor de scriere corectă cu care trebuie înarmați viitorii absolvenți ai școlii de 8 ani. Subliniem rolul pe care îl au în însușirea ortografiei corecte exercițiile ortografice de disociere recomandate de lucrările de specialitate.

Pentru formarea deprinderilor de activitate independentă sint valoroase îndrumările date sub forma exemplului de analiză, care apar la fiecare temă gramaticală. Pentru prima oară găsim într-un manual de gramatică îndrumări complete referitoare la tehnica analizei frazei (încercuirea conjuncțiilor sau a cuvintelor cu rol de conjuncție, închiderea în paranteză a intercalatelor etc.). Se clarifică de asemenea tehnica analizei frazei în condițiile alăturării a două conjuncții sau cuvinte cu rol de conjuncție (p. 219).

Pe lângă aceste laturi cu adevărat izbutite, manualul are și o serie de scăderi. Relevăm astfel unele formulări neprecise, care nu-i pot ajuta pe elevi în clarificarea noțiunilor studiate. De exemplu, raportul de subordonare este formulat defectuos „cînd în frază există și propoziții secundare” (p. 217). Era indicat să se folosească, în această privință, formularea accesibilă din „Gramatica” Academiei (la raportul de subordonare unul dintre elemente depinde de celălalt — p. 254).

În schimb în alte locuri transcrierea unor definiții din „Gramatica” Academiei fără o suficientă explicare și ilustrare dăunează accesibilității. Așa stau lucrurile, de exemplu, cu definiția complementului indirect „...arată obiectul cărui i se atribuie o acțiune, o însușire și o caracteristică” (p. 159). Cu greu vor înțelege elevii de ce acest complement se numește indirect.

Exercițiile aplicative, care prin varietatea lor contribuie mult la însușirea și fixarea noțiunilor studiate, la dobîndirea priceperii de a le aplica în practică, nu sint date în ordinea dificultății crescînde, conform principiilor metodice. Astfel, deși mai grele, exercițiile de creație preced uneori exercițiile de recunoaștere p. 201, ex. 1.

Pentru a folosi cu succes manualul în predare, cadrele didactice trebuie să-i studieze îndeaproape conținutul, intrucît în cuprinsul lui apar numeroase lucruri noi. Astfel, se dau definiții noi (a subiectului, a complementului indirect etc.), ca și modificări care cer o reluare a materiei, presupusă știută și sistematizată ca atare în schițele recapitulative. De exemplu, în schița pentru recapitularea propoziției, propozițiile optative, imperative, exclamative sint considerate ca făcînd parte din sfera mai largă a noțiunii de propoziție enunțiativă (în conformitate cu Gramatica Academiei p. 23). Or, elevii au învățat în anii anteriori că propoziția enunțiativă comunică „o constatare, o observare sigură, fără ca vorbitorul să-și exprime o anumită stare sufletească”.

Cercetînd atent manualul, axat pe ultimele precizări ale Gramaticii Academiei profesorii vor putea trata problemele în lumina acestor precizări, înlăturînd astfel dificultățile ivite în predare.

Lector univ. **Viorica FARCAȘIU**

„Educatorul și sănătatea copilului”

Pentru a contribui la educația sanitară a elevilor Institutul de igienă și protecția muncii al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale a tipărit recent lucrarea „Educatorul și sănătatea copilului” elaborată de un colectiv condus de dr. A. Kelemen.

Lucrarea vine în sprijinul secțiilor de sănătate regionale și raionale și al cadrelor medicale pentru informarea organizată a învățătorilor și profesorilor din școlile de cultură generală, a pedagogilor din internate și a educatoarelor din grădinițe asupra problemelor legate de educația sanitară a elevilor. Materialele sint grupate în trei capitole în

care se dau noțiuni cu privire la dezvoltarea fizică și neuropsihică a școlarului, se subliniază rolul cadrelor didactice în recunoașterea și depistarea precoce a unor cazuri de îmbolnăvire, în formarea comportamentului igienic la școlari, în prevenirea bolilor transmisibile specifice vârstei etc.

Cunoașterea problemelor ridicate în lucrarea „Educatorul și sănătatea copilului” va face ca învățătorii, profesorii, educatoarele să devină sfătuitoari competente ai elevilor în ceea ce privește comportamentul lor igienic, colaboratori valoroși ai personalului medical sanitar în aplicarea tuturor măsurilor complexe de

profilaxie în masa copiilor de vîrstă preșcolară și școlară.

Aceluiași scop de a-i sprijini pe învățătorii și profesorii, ca și pe părinții elevilor în educarea igienică și sanitară a copiilor îi servesc și o serie de alte materiale pliante, afișe, timbre ilustrative, filme, diafilme și broșuri editate de Institutul de igienă și protecția muncii. Printre broșurile apărute în ultimul timp cităm, de exemplu, „Prevenirea accidentelor și intoxicațiilor la copii”, „Igienă gurilor și a dinților”, „Sănătate și curățenie”, „Sănătate fizică și mentală prin regim rațional de viață”.

Serioase deficiențe științifice și metodice

Editura didactică și pedagogică a elaborat pentru acest an școlar un manual de desen destinat elevilor clasei a VIII-a (autorii prof. Ștefan Petelei și prof. Ion Cîrdei, redactor responsabil C-tin Lepădatu). Fiind deosebit de necesar predării acestei discipline în școala generală de 8 ani, manualul a fost așteptat cu un deosebit interes.

După cum se indică în introducere, autorii și-au propus ca în prima parte a manualului să realizeze recapitularea noțiunilor fundamentale ale perspectivei să consolideze și să completeze cunoștințele însușite anterior în cadrul studiilor desenului după natură și să-i obișnuiască pe elevi cu rezolvarea schiței de încadrare și prezentare finită a volumului, indicînd fazele de execuție. În cea de-a doua parte a manualului autorii și-au propus să prezinte noțiuni de desen tehnic.

Acest bagaj de cunoștințe este necesar și corespunde scopului școlii generale de 8 ani, dacă prezentarea lui este gradată, accesibilă, conformă particularităților de vîrstă ale elevilor. Dar, dacă cerceteți manualul, constăți că cele propuse de autori n-au fost realizate în întregime.

În primul rînd trebuie spus că nu s-a ținut seama de posibilitățile de asimilare ale elevilor, de particularitățile vârstei lor. Este drept că programa de desen pentru clasa a VIII-a împinge ea însăși la supraîncărcare, deoarece nu stabilește precis ce volum de cunoștințe trebuie să li se ceară elevilor în predare. Dar, pe lângă aceasta, autorii au introdus în manual și o temă pe care programa nu o prevede de loc — și anume, desenul la scară.

Se constată însă lipsuri și în modul cum sint tratate temele în manual. Acestea ar fi trebuit să fie prezentate într-un asemenea mod încît să ducă la dezvoltarea percepțiilor vizuale ale elevilor, la înarmarea lor cu priceperi și deprinderi de reprezentare a obiectelor să le dezvolte gustul artistic dîndu-le îndrumări cu privire la plasarea desenului pe hîrtie, la caracterul liniilor, la ritmicitatea și expresivitatea lor, la alegerea culorii. Or, explicațiile pe care le dau autorii sint departe de a fi clare, sugestive, au un caracter greoi, neaccessibil. Lasă de dorit și exemplificarea principiilor perspectivei, prezentate abstract și neclar din punct de vedere al construcției. Neajunsuri serioase există și în explicarea fazelor de realizare a unui desen după natură, care nu sint prezentate în mod succesiv. De altfel, în tratarea întregului material din această parte a manualului este ignorată cerința prezentării sistematice, progresive a cunoștințelor.

Numeroase observații se pot face și cu privire la alegerea modelelor. Se folosesc uneori ca modele piese neuzuale (vezi figura 2, 6) care nu au nici o legătură cu lucrările practice executate de elevi. În unele cazuri, figurile poartă titluri greșite. De exemplu, un capac poartă titlul „Flanșă”.

Nu o dată autorii dau indicații imprecise, care îi derutează pe elevi. La pag. 31, de exemplu, se spune: „...din această urzeală de linie foarte fine pornește să se contureze imaginea obiectului... să se accentueze ici-colo...” sau: „...linii subțiri care au servit pentru aflarea, dibuirea imaginii...”. Dar viitorii constructori nu pot merge pe „dibuire”, nu se pot mulțumi cu o „urzeală de linie”, ei trebuie deprinși cu claritate și acuratețea în realizarea desenelor.

Felul în care este prezentat materialul din cea de-a doua parte a manualului, în care se dau elementele de bază ale desenului tehnic, dovedește că autorii nu sint familiarizați cu o formulare în spirit matematic și că nu posedă în suficientă măsură desenul geometric, bazat pe cunoștințele de geometrie. De exemplu, se dau indicații greșite din punct de vedere științific în legătură cu citirea lungimii unui arc de cerc pe deschiștura lui (la pag. 35). De asemenea, la pag. 115 și 116 se vorbește despre determinarea triunghiului în perspectivă paralelă prin mediatoare, cînd de fapt el se determină cu ajutorul înălțimii, iar la construcția bazei unei prisme exagonale nu se ține seama că latura exagonului regulat este egală cu raza cercului în care a fost înscris exagonul. Formulări confuze întîlnim și la definirea dimensiunilor paralelipipedului (pag. 115).

Rezolvarea problemelor grafice din manual este anevoioasă, atît datorită neconcordanței dintre notația din text și cea din figură, cît și datorită formulărilor care are, după cum am mai arătat, un caracter simplist și nesistematic. Pretutîndeni întîlnim fraze pline de confuzii, formulări neștiințifice. Iată un exemplu convingător din acest punct de vedere: „Deși spiralele, în general, nu pot fi construite dintr-o succesiune de arce de cerc racordate între ele și a căror formă seamănă cu aceea a spiralelor adevărate, poartă și ele denumirea de spirale” (pag. 3).

Ținînd seama de toate aceste lipsuri socotesc că se impune neapărat o serioasă revizuire a manualului, astfel încît acesta să corespundă cu adevărat cerințelor școlii generale de 8 ani.

ȘTEFAN ANTON

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 9, septembrie 1966

Bușen Blideanu: La început de an școlar.
Grigore C. Mănil: Rolul societăților științifice din R.P.R. în ridicarea nivelului de pregătire al cadrelor didactice.
Ion Berca: Lectura în afara clasei a elevilor de vîrstă școlară mică.
Anghel Manolache: Pregătirea și perfecționarea cadrelor didactice.
Georgeta Dan-Splouoi: Conduita morală a elevilor adolescenți.
Florenta Mihalache: Despre orele de dirigenție pe teme etice la clasa I experimentală.
Oiga Supek: Realizarea pregătirii

fizice generale în cadrul lecțiilor de educație fizică.
Octavian Ionescu: Caracterul instructiv-educativ al emisiunilor de televiziune pentru copii și tineret.
Maria Vișan: Despre valoarea educativă a filmului pentru copii.
M. Ștefan, M. Caraman și V. Dranga: Particularități ale reprezentărilor slabvâzătorilor la începutul școlariității.
Ilie Ilasievici: Unele considerații privind predarea matematicii în școala generală de 8 ani.

CRITICA ȘI BIBLIOGRAFIE

Concursuri de admitere în învățămîntul superior fără frecvență

Ministerul Învățămîntului anunță că la 15 noiembrie a.c. vor avea loc concursuri de admitere în învățămîntul superior fără frecvență pentru anul universitar 1964—1965, la următoarele facultăți:

— Facultatea de matematică-mecanică de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj;

— Facultățile de matematică de la institutele pedagogice din Baia Mare, Brașov, București, Cluj, Iași și Timișoara.

Înscrierile candidaților se primesc la secretariatele facultăților pînă în seara zilei de 14 noiembrie a.c.

Revista „I problemi della pedagogia“ despre învățămîntul din țara noastră

Revista „I problemi della pedagogia“, publicație de prestigiu internațional a Institutului de pedagogie al Universității din Roma (director prof. univ. Luigi Volpicelli), consacra întregul număr 4 1964 școlii și pedagogiei românești. Cele 200 de pagini ale revistei cuprind numeroase studii și articole semnate de cadre pedagogice universitare din Republica Populară Română, ca și de pedagogi italieni care au vizitat țara noastră.

Astfel, prof. univ. Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei R.P.R., director al Institutului de științe pedagogice, semnează studiul de bază al publicației, intitulat „Dezvoltarea pedagogiei științifice în Republica Populară Română“ — o cuprinzătoare sinteză asupra cercetării științifice desfășurate în țara noastră în domeniul pedagogiei.

Prof. univ. Șt. Birsănescu, membru corespondent al Academiei R.P.R., director adjunct al Institutului de științe pedagogice (filiala Iași), prezintă un studiu cuprinzător intitulat „Unele probleme pedagogice ale instrucției superioare“, iar prof. univ. A. Manolache semnează interesantul articol „Sistemul de organizare a instrucției școlare“. Conf. univ. A. Chireev întreprinde, în materialul intitulat „Cercetare asupra metodicii procesului de legare a cunoștințelor teoretice cu activitatea practică în vederea dezvoltării armonioase, complete a elevilor“, o analiză privind

modul cum se rezolvă în școlile noastre unele probleme ale pregătirii multilaterale a tineretului pentru viață, pentru producție.

„Educația tineretului în spiritul păcii și prieteniei între popoare“ este titlul studiului semnat de V. Bunescu, director adjunct al Institutului de științe pedagogice.

Prof. univ. I. Berca și prof. I. Popescu-Teiușan, cercetător la Institutul de științe pedagogice, semnează articolul „Învățămîntul disciplinelor umaniste și științifice“. Alte studii sînt prezentate de prof. univ. D. Todoran („Educația estetică“, conf. univ. A. Dancsuly („Rolul și îndatoririle dirigintei clasei în dezvoltarea procesului educativ în școala de cultură generală“), prof. univ. I. Găbră („Educația adulților“), conf. D. Salade („Școala și problemele orientării profesionale“), lector univ. I. Antohi, cercetător la Institutul de științe pedagogice („Ecouri pestalozziene în Principatele Române în prima jumătate a sec. XIX“).

V. Bunescu, A. Vasilescu, V. Caraba, cercetători la Institutul de științe pedagogice, semnează un studiu referitor la problemele activității educative în sistemul de învățămînt al predării pe obiecte, cu profesori de specialitate, în clasele I-IV.

Scriitoarea italiană Maria Signorelli face o scurtă prezentare a teatrului de păpuși din România, subliniind rolul educativ al acestuia. „Teatrul de păpuși — arată autoarea —

învață pe copii să fie umani, în poveștile și comedii sale le înfațisează eroii și faptele care-i învață să deosebească binele de rău“.

În articolul final — „Note asupra școlii românești“ — Luigi Volpicelli, care a vizitat cu un an în urmă România, trece în revistă transformările structurale suferite de sistemul nostru școlar în anii ulteriori: populare și subliniază importanța pe care au avut-o pentru învățămîntul românesc hotărârile Congresului al III-lea al P.M.R. care a trasat sarcina prelungirii duratei învățămîntului general obligatoriu la 8 ani și a învățămîntului de cultură generală la 12 ani. Autorul articolului evidențiază experiențele pedagogice întreprinse în țara noastră, afirmînd că acestea depășesc cadrul unei simple reforme școlare, atîngînd probleme de importanță pedagogică mai vastă. Luigi Volpicelli se oprește în mod deosebit asupra experimentării sistemului de predare pe obiecte, cu profesori de specialitate, în clasele I-IV și prezintă pe larg munca de cercetare întreprinsă pentru fundamentarea științifică a acestui sistem.

Făcînd cunoscute cititorilor italieni realizările învățămîntului din țara noastră, direcția dezvoltării lui, revista „I problemi della pedagogia“ contribuie la întărirea colaborării între popoare într-un domeniu de o deosebită importanță, acela al educării tinerelor generații.

A. L.

CÎMPULUNG MUȘCEL

Tov. I. Popescu Argeșel ne scrie despre o excursie pe care a organizat-o cu elevii Școlii medii nr. 2 din Cîmpulung Mușcel în munții din regiunea natală. Cu acest prilej elevii au vizitat casa memorială în care a trăit Gh. Topîrceanu, satul Nămiești, virful Clăbucetului, depresiunea Cîmpulungului, valea Poieni etc. Deosebit de interesante pentru ei au fost explicațiile geologice, geomorfologice, climatologice, hidrologice, economice și istorice pe care le-au primit în timpul excursiei. De asemenea, aceasta le-a dat posibilitatea să culegă pentru muzeul școlar numeroase materiale, printre care primul loc l-au ocupat probele de petrografie.

TÎRNĂVENI

În raionul Tîrnăveni, ne comunică tov. Ștefan Covrig, a avut loc de curînd o acțiune de orientare metodică în sprijinul cadrelor didactice intrate anul acesta în învățămînt. Astfel, secția raională a organizat pentru aceste cadre o expunere despre condițiile care asigură eficiența muncii instructiv-educative. Apoi, grupați pe specialități, noii profesori au ascultat expuneri în care le-a fost împărtășită experiența celor mai bune cadre didactice din raion și au primit recomandări menite să-i ajute în obținerea unor rezultate bune în munca de instruire și educare a elevilor.

DÎTEȘTI-CÎMPINA

La Școala generală de 8 ani din comuna Dîtești, raionul Cîmpina — ne informează prof. Marin D. Nicolae — se acordă multă atenție folosirii filmului în activitatea educativă. Nu de mult, de exemplu, s-a organizat pentru elevii clasei a VIII-a vizionarea filmelor „Pagini de istorie“ și „România — orizont 64“. După vizionare, asupra conținutului acestor filme s-au purtat discuții care au contribuit la educarea patriotică a elevilor, ca și la consolidarea cunoștințelor dobîndite de ei la lecțiile „R.P.R.“, rezultat al luptei revoluționare dusă de poporul nostru sub conducerea partidului și „Superioritatea statului socialist față de statul bazat pe exploatare“, învățate la orele de educație cetățenească.

IASI

Tov. Vasile Ghenciu ne scrie despre modul cum se desfășoară la Școala tehnică sanitară din Iași activitatea metodică în sprijinul profesorilor care provin din rîndul medicilor și nu au suficientă experiență didactică. Astfel, pentru aceștia s-au organizat lecții deschise și interesante urmate de discuții, expuneri pe teme pedagogice etc. În cadrul tuturor acestor forme de activitate metodică se dau indicații nu numai cu privire la înarmarea cu cunoștințe temeinice a viitorilor asistenți medicali, ci și cu privire la educarea acestora în spiritul dragostei și interesului față de munca medico-sanitară.

ZIMNICEA

La Școala medie din Zimnicea, ne informează tov. Heana Delcea, s-a organizat, din inițiativa direcției școlii și a profesorilor de științe naturale, o interesantă expoziție privind evoluția organismelor vii. Expoziția cuprinde plante inferioare și superioare aranjate în ordine evolutivă, organisme conservate în lichid și planșe ce reprezintă evoluția diferitelor aparate și sisteme în seria animală precum și diferite tablouri ce înfațisează originea și evoluția omului.

În timpul unei ore de studiu la Școala medie de muzică și artă plastică din Galați

Învățămîntul artistic românesc

(Urmare din pag. 1)

Profesorii școlilor de 8 ani și medii de artă, în majoritatea lor foști elevi ai institutelor superioare de învățămînt artistic, sînt nu numai îndrumători ai mlădițelor artistice, ci și descoperitori acestora. În fiecare an ei colindă satele și orașele, depistînd noi talente și îndrumîndu-le pe făgașul deplinei lor realizări prin studiul în școlile speciale de artă.

Roadele acestei munci de migăloasă șlefuire a talentelor artistice, începînd din primii ani cînd acestea mijesc pînă la înflorirea lor viguroasă — adică de la clasele pregătitoare ale școlilor de muzică pînă la absolvirea institutelor de învățămînt superior — sînt puse puternic în evidență cu ocazia festivalurilor cu caracter tradițional ale școlilor și institutelor de artă, care relevă de fiecare dată talente cu mari perspective de afirmare.

Pe trepte calitativ mereu mai înalte se situează și predarea desenului și muzicii în școlile de cultură generală. Din simple dexterități, acestea au devenit componente însemnate ale educației estetice. Învățămîntul artistic de masă — școli populare de artă, cicluri de prelegeri pe teme de artă în cadrul universităților populare — desfășoară o activi-

tate mereu mai amplă, mai rodnică și datorită contribuției corpului didactic din învățămîntul superior de artă, care participă atît la alcătuirea tematicilor și programelor acestor cursuri, cît și, într-o mare măsură, la predarea lecțiilor.

Toate aceste activități multilaterale, care conturează profilul actual al învățămîntului nostru artistic, reprezintă în același timp izvoarele vii ale minunatelor succese și afirmări pe plan mondial ale artei noastre, vădite în organizarea unor manifestări artistice de mare răsădit internațional, asemenea concursului și festivalului „George Enescu“, în succesele de prestigiu ale formațiilor și soliștilor din România pe cele mai renumite scene din străinătate, în premiile obținute de tineri compozitori, interpreți și artiști plastici români la diferite festivaluri din întreaga lume, în aprecierile la adresa artei noastre, făcute de înalte personalități artistice de prestigiu mondial. La toate aceste strălucite succese ale artei românești, la avîntul educației artistice din patria noastră, institutele de învățămînt superior artistic, ca foruri de cea mai înaltă răspundere ale învățămîntului nostru de artă, și-au adus și își vor aduce în continuare contribuția lor deosebit de valoroasă.